

Beleids- en begrotingstoelichting
Begrotingsopmaak 2023
Beleidsvelden energie en klimaat

Zuhal Demir

Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

I. INHOUDSTAFEL

I. INHOUDSTAFEL	2
II. INLEIDING DOOR DE MINISTER.....	4
III. SAMENVATTING.....	5
1. Budgettair overzicht begrotingskredieten Vlaamse Gemeenschap – beleidsveld energie.....	7
2. Budgettair overzicht begrotingskredieten Vlaamse Gemeenschap – beleidsveld klimaat.....	7
IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN	8
3. Transversale en horizontale doelstellingen	8
1.1. Luchtbeleidsplan 2030.....	8
1.2. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 (VAPA).....	8
1.3. Vierde Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4).....	8
4. Overkoepelende strategische doelstellingen	8
V. BELEIDSVELD Energie	8
1. ISE Energie	8
1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement energie.....	8
1.2. Operationele doelstellingen	9
SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen	9
SD 2: Transitie naar CO2-arme industrie en ondernemingen ondersteunen	14
SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie	15
SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie	18
SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen	21
SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven	22
SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien.....	24
1.3. Budgettair kader.....	25
VI. Beleidsveld Klimaat	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
1. ISE Klimaat.....	47
1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement Klimaat.....	47
1.2. Operationele doelstellingen	47
SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit.....	47
SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030	48
SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid	50
1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar.....	52

VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	69
VIII. LIJST MET AFKORTINGEN	72
IX. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	75
2. ISE Energie.....	75
3. ISE Klimaat.....	76

II. INLEIDING DOOR DE MINISTER

De sterk gestegen energieprijzen op de groothandelsmarkten hebben de afgelopen maanden geleid tot sterk oplopende energiefacturen voor gezinnen en bedrijven. Het is daarom cruciaal om de initiatieven die zorgen voor een structurele daling van de energievraag, een verhoging van de hernieuwbare energieproductie en een shift naar niet-fossiele brandstoffen versneld verder te zetten in 2023 en remediërende maatregelen te nemen om de stijging van de energiefactuur te beperken.

Ik zal het komende jaar sterk inzetten op bijkomende energiebesparende maatregelen in de bouwsector. Op 1 januari 2023 zal de renovatieverplichting voor woongebouwen ingaan, hetgeen een belangrijke stimulans zal betekenen om de renovatiegraad van de minst performante woningen te verhogen. Via de Mijn Verbouwlening, het renteloos renovatiekrediet, de Mijn Verbouwpremie en de tijdelijke extra steun voor doe-het-zelvers die dak- of zoldervloerisolatie plaatsen, zorgen we voor versterkte financiering voor alle doelgroepen, met bijzondere aandacht voor de laagste inkomens. De energiehuizen krijgen bijkomende financiële middelen om laagdrempelige adviesverstrekking en begeleiding op maat aan te bieden. Ik zal eveneens 30 miljoen euro bijkomend uittrekken ter versterking van het noodkoopfonds. Het beleidskader voor niet-residentiële gebouwen wordt aangevuld met een nieuw EPC niet-residentiële gebouwen dat op 1 januari 2023 wordt geïntroduceerd, gekoppeld aan een plan voor stapsgewijze verbeteringen in het EPC-label. De Vlaamse Overheid zal het voortouw nemen via initiatieven om het energieverbruik van het eigen patrimonium met 15% terug te dringen.

Ook voor bedrijven voorzie ik een bijkomend pakket maatregelen. Zo zal een versterkt wetgevend kader voor niet-energie-intensieve ondernemingen ingaan en wordt een nieuwe cyclus van de energiebeleidsovereenkomsten opgestart, hetgeen onze ondernemingen zal aanzetten meer energie te besparen. Als flankerend beleid is de premie na audit versterkt en geoptimaliseerd en zullen er sectorfederatieovereenkomsten kunnen worden afgesloten.

De productie van hernieuwbare energie moet versneld toenemen om zo onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen. In 2023 versterken we daarom de call groene warmte en voeren we een PV-verplichting in voor grote afnemers van elektriciteit en publieke organisaties.

Om de impact van de stijgende groothandelsprijzen op de energiefactuur van Vlaamse gezinnen en bedrijven te temperen, zal ik in 2023 - bovenop de reeds bestaande maatregelen - voor 148 miljoen euro de groenestroomfactuur in het nettatarief verlagen, de quotumverplichting voor groene stroom voor leveranciers verlagen én de energieheffing voor residentiële gedomicilieerde afnemers vanaf 1 januari 2023 structureel afschaffen. Ik neem ook enkele bijkomende sociale maatregelen, die de impact van de energiecrisis voor de meest kwetsbare gezinnen verlichten.

Tot slot zal ik in het voorjaar 2023 het VEKP actualiseren, zodat dit kan worden gecompileerd met de plannen van de andere entiteiten en worden ingediend bij de Europese Commissie uiterlijk eind juni.

Voorliggende BBT Energie en Klimaat geeft een toelichting bij deze en andere geplande beleids- en begrotingsprioriteiten voor het begrotingsjaar 2023 voor de beleidsvelden Energie en Klimaat.

III. SAMENVATTING

Deze beleids- en begrotingstoelichting (BBT) heeft betrekking op alle activiteiten en begrotingskredieten van het beleidsdomein Omgeving binnen de bevoegdheden van de beleidsvelden Energie en Klimaat. Voor elk inhoudelijk structurelement (ISE) concretiseer ik de strategische en operationele doelstellingen van de beleidsnota in een planning voor 2023. Hierbij volg ik de structuur van de beleidsnota, met inbegrip van de daarin opgenomen strategische en operationele doelstellingen. Deze BBT omvat geen rapportering over wat reeds werd gerealiseerd. De rapportering over de verwezenlijkingen zal worden opgenomen in de BBT bij de begrotingsuitvoering.

Ten opzichte van de begrotingsaanpassing (BA) 2022 zijn de belangrijkste ontvangstenwijzigingen voor energie en klimaat:

- Energiefonds: Schrapping van 30 miljoen euro uit de Vlaamse energieheffing.
- Vlaams Klimaatfonds: Er is een lichte daling van het veilingvolume en een stijging van de gemiddelde prijs tot 80 euro. Dit resulteert in een daling van de veilingopbrengsten van ongeveer 8 miljoen euro.
- Algemene ontvangsten klimaat (buiten Vlaams Klimaatfonds): +60 miljoen euro ESR-impact.

Ten opzichte van BA 2022 zijn de belangrijkste uitgavenwijzigingen voor energie en klimaat:

- Er worden bijkomende middelen met een overeenkomstige extra kapitaalsmachtiging in het uitgavendecreet voorzien van 30 miljoen euro in het kader van de noodkoopleningen ter tijdelijke verderzetting en versterking van een aantal energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis.
- 73,62 miljoen euro extra algemene middelen voor bijkomende sociale energiemaatregelen:
 - o 43,3 miljoen euro extra voor versterking van de minimale levering aardgas en uitbreiding naar klanten die elektrisch verwarmen;
 - o 2,52 miljoen euro extra voor verruiming doelgroep huishoudelijke energiescan;
 - o 5 miljoen euro extra voor begeleiding gezinnen met betalingsproblemen bij onderhoud en verduurzaming van de verwarming;
 - o 8 miljoen euro extra voor bijkomende versterking van de basisfinanciering van de energiehuizen;
 - o 10,4 miljoen euro extra voor begeleiding bij de plaatsing van PV-installatie bij gezinnen uit doelgroep 3;
 - o 0,5 miljoen euro extra voor bijkomende informatiecampagne om moeilijk bereikbare doelgroepen te informeren;
 - o 1,5 miljoen euro extra voor uitbreiding inkomensgrens doelgroep 3 van MijnVerbouwPremie;
 - o 2,4 miljoen euro extra voor plaatsen van dakisolatie door doe-het-zelvers.
- 26,8 miljoen euro extra algemene middelen voor de tijdelijke versterking en/of verderzetting van volgende energiemaatregelen:
 - o 10 miljoen euro extra voor versterking van de call groene warmte, restwarmte en warmtenetten;
 - o 15 miljoen euro extra voor de verderzetting premies asbestverwijdering in combinatie met isolatie en PV voor investeringen met eindfacturen 2023;
 - o 1,8 miljoen euro extra ondersteuningsbudget voor de werking rond de noodkoopleningen.

- 148 miljoen euro nieuwe algemene middelen om de ecologische ODV's (m.b.t. groenestroomcertificaten) uit het elektriciteitsdistributietarief te blijven compenseren;
- 4 miljoen euro extra via het Energiefonds ter verlenging van de sloop- en heropbouwpremie;
- verlaging van 5,4 miljoen euro algemene middelen op de provisie optimale invulling Europese hernieuwbare energiedoelstellingen wegens verwachte daling benodigd budget voor de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken buitenland;
- lagere kredietbehoefte van 4,1 miljoen euro voor de retroactieve investeringspremies (-6,6 miljoen euro algemene middelen en +2,5 miljoen euro Energiefonds).

De nog benodigde vereffeningskredieten voor lopende projecten van het relanceplan Vlaamse Veerkracht zijn gebudgetteerd op de centrale relanceprovisie onder beheer van het departement Financiën en Begroting en maken geen deel uit van deze BBT.

1. Budgettair overzicht begrotingskredieten Vlaamse Gemeenschap – beleidsveld energie

➤ *Totaal inkomsten en uitgaven (excl. apparaatskredieten)*

Hieronder wordt de totaliteit van de energiebegrotingskredieten weergegeven die in voorliggende BBT voor het beleidsveld energie aan bod komen.

TOTAAL – ENERGIE, excl. apparaatsuitgaven

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	20.184	153.548	0	508.929	490.745
Bijstelling BO 2023	- 6.715	- 13.102	0	295.372	289.819
BO 2023	13.469	140.446	0	804.301	780.564

2. Budgettair overzicht begrotingskredieten Vlaamse Gemeenschap – beleidsveld klimaat

➤ *Totaal inkomsten en uitgaven (excl. apparaatskredieten)*

Hieronder wordt de totaliteit van de energiebegrotingskredieten weergegeven die in voorliggende BBT voor het beleidsveld klimaat aan bod komen.

TOTAAL – KLIMAAT, excl. apparaatsuitgaven

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	307.104	0	373.446	247.663
Bijstelling BO 2023	60.000	-7.920	0	- 83.295	- 25.729
BO 2023	60.000	299.184	0	290.151	221.934

Apparaatskredieten binnen programma QA worden besproken onder 'deel VII Apparaatskredieten'.

IV. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

3. Transversale en horizontale doelstellingen

1.1. Luchtbeleidsplan 2030

Vanuit de beleidsvelden energie en klimaat zal ik bijdragen aan het realiseren van het Luchtbeleidsplan wat betreft de acties binnen de huishoudelijke en tertiaire sector. De geplande voortgang staat beschreven onder OD 1.1, OD 1.2 en OD 1.3 van het ISE Energie.

1.2. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2020-2024 (VAPA)

Vanuit de beleidsvelden energie en klimaat draag ik bij tot het realiseren van het VAPA via het realiseren van de integratie van de energie- en renovatiepremies tot een eengemaakte woningrenovatiepremie die afhankelijk zal gemaakt worden van het inkomen en de hervorming en versterking van de sociale openbare dienstverplichtingen. De geplande voortgang staat beschreven onder OD 1.1 en OD 7.1 van het ISE Energie.

1.3. Vierde Strategie Duurzame Ontwikkeling (VSDO4)

Het thema Energie en Klimaat vormt ook een belangrijke transitieprioriteit in de Vierde Strategie Duurzame Ontwikkeling die op 26 november 2021 door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd. Via de implementatie van het VEKP wordt concrete invulling gegeven aan deze transitieprioriteit. Het VEKP zal in de loop van 2023 worden geactualiseerd (zie OD 6.3 – ISE Energie).

Binnen het Transitieplatform dat werd opgericht in het kader van de VSDO4 zoeken we naar linken met andere transitieprioriteiten van de Vlaamse Regering zoals Circulaire Economie, Industrie 4.0, Mobiliteit en Omgeving voor de Toekomst. Op die manier kunnen de verschillende transitieprioriteiten mekaar versterken.

4. Overkoepelende strategische doelstellingen

Niet van toepassing.

V. BELEIDSVELD ENERGIE

1. ISE Energie

1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement energie

Onder dit ISE vallen budgetten en activiteiten die verband houden met het beleidsveld Energie. Volgende acht strategische doelstellingen zijn gekoppeld aan het ISE energie.

- SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen.

- SD 2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen.
- SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie.
- SD 4: De transitie naar zero-emissievoertuigen versnellen.
- SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie.
- SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen.
- SD 7: Een sociaal rechtvaardige transitie vorm geven.
- SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien.

Voor de opvolging van SD 4 wordt verwezen naar de BBT Mobiliteit, aangezien deze bevoegdheid, cfr. de beslissing van de Vlaamse Regering van 3 april 2020, bij de minister van Mobiliteit ligt.¹ Ik hou als coördinerend minister de vinger aan de pols zodat ook deze maatregelen voldoende bijdragen tot de realisatie van de energiedoelstellingen.

1.2. Operationele doelstellingen

In wat volgt worden alle operationele doelstellingen besproken, gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1: Evolutie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark versnellen

OD 1.1: Het Renovatiepact voor de grondige renovatie van woningen versterken

Om het energieverbruik van woningen structureel te doen dalen, hebben we deze legislatuur al heel wat extra maatregelen genomen om de renovatiegraad van woningen en appartementen versneld te verhogen. Een van de sleutelmaatregelen die in 2023 van start zal gaan, is de renovatieverplichting voor woongebouwen. Via deze maatregel zullen nieuwe eigenaars van woongebouwen vanaf 1 januari 2023 worden verplicht om binnen de 5 jaar na notariële overdracht in volle eigendom de woning grondig energetisch te renoveren tot minimum EPC-label D. Deze verplichting wordt gekoppeld aan een langetermijn verstrengingspad dat reeds werd vastgelegd met verstrengingen in 2028, 2035, 2040 en 2045. Voor appartementen is het voorstel om vanaf 2030 een bijkomend traject te volgen, waarbij een minimaal gebouwlabel zal worden opgelegd aan het appartementsgebouw in zijn geheel los van verkoop. In 2023 zal hiervoor het nodige onderzoek worden gedaan. In 2023 zal het handhavingssysteem voor de renovatieverplichting voor residentiële gebouwen eveneens concreet worden uitgewerkt.

Daarnaast wil ik ook een toegankelijk financieel ondersteuningsinstrumentarium tot stand brengen, gekoppeld aan ontzorging op maat:

- **Initiatieven voor toegankelijke financiering voor woningrenovatie**

De eengemaakte woningrenovatiepremie - de Mijn Verbouwpremie - werd op 1 juli 2022 gelanceerd, en kan vanaf 1 oktober worden aangevraagd via het uniek loket. Via de Mijn Verbouwlening, die op 1 september 2022 werd gelanceerd, wordt een breder en omvattender financieel instrument ontwikkeld voor een ruimere doelgroep van lagere en middeninkomens.

In 2023 zal het VEKA, samen met het Agentschap Wonen-Vlaanderen, zorgen voor de integratie van de behandeling van aanvragen voor de Mijn Verbouwlening in het Mijn Verbouwpremie loket, premie-aanvragen voor derden mogelijk maken en zorgen voor de aanvraag en uitbetaling van de bonuspremie voor eigenaar-bewoners van de laagste

¹ VR 2020 0304 DOC.0294/1

en middelste inkomensgroep voor werken aan de gemeenschappelijke delen van een appartementsgebouw en de verdere integratie van premies voor energiebesparing en woningkwaliteit in het Mijn VerbouwPremie loket.

Voor de doelgroep van noodkopers, werden de noodkopeningen in 2022 verder geoptimaliseerd, zodat tot maximaal 50.000 euro kan worden ontleend per noodkoopwoning. In september 2022 werd de derde call noodkoop open gesteld. Het noodkoopfonds wordt in 2023 bijkomend 30 miljoen euro kapitaal voorzien. Er wordt eveneens een ondersteuningsbudget van 1,8 miljoen euro voorzien.

Daarnaast wordt de sloop-en heropbouwpremie van 10.000 euro verlengd tot 31 december 2023. Voor de verlenging is in het Energiefonds een budget voorzien van 4,4 miljoen euro.

Tussen 1 juli 2022 en 30 april 2023 is voor het plaatsen van dakisolatie door doe-het-zelvers een tijdelijke premie ingevoerd van 6 euro/m² (totaal budget van 2,4 miljoen euro). De verhoogde isolatiepremie voor daken- en buitenmuren in combinatie met asbestverwijdering worden verlengd.

- **Initiatieven voor begeleiding op maat**

Ik zal de energiehuizen bijkomend ondersteunen in hun adviesverlenende en ondersteunende rol naar het brede publiek. Via het op 8 juli 2022 goedgekeurde Besluit van de Vlaamse Regering, wordt de basisfinanciering voor energiehuizen vanaf 1 juli 2022 tot en met 31 december 2024 reeds verhoogd met 50%. Door de sterk stijgende energieprijzen en de verwachte toename in het aantal adviesaanvragen en aanvragen voor MijnVerbouwLening, voorzie ik een bijkomende verhoging van de basisfinanciering met 8 miljoen euro in 2023 om de loketwerking te versterken en de capaciteit voor renovatiebegeleidingen op te drijven. Er zal eveneens een call georganiseerd worden voor de uitvoering van ondersteuning voor gezinnen bij het onderhoud en de verduurzaming van hun verwarming en de begeleiding van de installatie van PV bij gezinnen die behoren tot doelgroep 3 bij de Mijn Verbouwpremie door alle 18 energiehuizen in 2023. Hiervoor wordt respectievelijk 5 miljoen en 10,4 miljoen euro vrijgemaakt (zie ook OD 7.1).

In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024, zal ik in samenwerking met mijn collega bevoegd voor Wonen, het traject voor verdere integratie van de woon- en energieloketten verderzetten.

- **Opstart call renovatiemasterplan appartementen VME's**

Om VME's te stimuleren tot het opmaken van een renovatiemasterplan werd in juli 2022 een openbare aanbesteding gelanceerd waarvoor de indieningstermijn afloopt op 28 oktober 2022. Tot eind 2025 kunnen VME's beroep doen op een raamakkoord op basis waarvan de uitvoerders van een renovatiemasterplan tot 12.000 euro tussenkomst kunnen krijgen. Daarnaast kunnen de VME's beroep doen op kosteloze procesbegeleiding door een projectbegeleider collectieve renovatie waarvoor het profiel wordt toegevoegd aan het bestaande kader voor ondersteuning van collectieve renovatie. Het VEKA staat in voor de behandeling van de aanvragen. Via een mini-competitie wordt aan de VME de voordeligste offerte bezorgd. Naar verwachting zal deze werking uiterlijk begin 2023 kunnen worden opgestart. Voor het hele project is 4 miljoen euro voorzien.

- **Actieplan capaciteit bouwsector**

Voldoende vakmensen in de bouw is een cruciale voorwaarde om de renovatiegolf te doen slagen. Verschillende signalen wijzen uit dat er op korte termijn tekorten aan aannemers en andere bouwprofessionals zullen ontstaan. Het VEKA zal in 2023 een

bijdrage voor een actieplan aanleveren in de vorm van een raming van de behoefte aan extra capaciteit.

OD 1.2: Langetermijnrenovatiestrategie voor niet-woongebouwen vastleggen

De Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie bepaalt dat tegen 2050 alle niet-residentiële gebouwen koolstofneutraal moeten zijn.² Deze doelstelling realiseren we o.a. door volgende acties:

- **Renovatieverplichting niet-residentiële gebouwen**

Sinds 1 januari 2022 moeten alle niet-residentiele gebouwen binnen de vijf jaar volgend op het verlijden van de authentieke akte van overdracht in volle eigendom aan vier energetische renovatiemaatregelen voldoen (dakisolatie, beglazing, warmte-opwekkers en koelinstallaties). Kleine niet-residentiële gebouwen of gebouweenheden die in totaliteit worden overgedragen en waarbij de authentieke akte van overdracht in volle eigendom wordt verleden vanaf 1 januari 2022, moeten aanvullend aan deze maatregelen minimaal een energieprestatielabel C behalen. Vanaf 1 januari 2023 zullen kleine niet-residentiële eenheden die als deel van een groter gebouw worden overgedragen, aanvullend minimaal een energieprestatielabel D moeten behalen. Grote niet-residentiële gebouwen of gebouweenheden waarbij de authentieke akte wordt verleden van overdracht in volle eigendom vanaf 1 januari 2023 en die in totaliteit worden overgedragen, zullen bijkomend aan een eis betreffende het minimaal aandeel hernieuwbare energie van 5% moeten voldoen.

In 2023 zal het handhavingssysteem voor de renovatieverplichting voor niet-residentiële gebouwen concreet worden uitgewerkt.

- **Verplicht EPC voor grote niet-woongebouwen**

Vanaf 1 januari 2023 zal elk niet-residentieel gebouw bij overdracht en verhuur moeten beschikken over een EPC voor niet-residentiële gebouwen. Bijkomend zullen vanaf 1 januari 2024 alle publieke gebouwen en overheidsgebouwen over een EPC voor niet-residentiële gebouwen met energielabel moeten beschikken, dus ook zonder overdracht of zonder dat het pand wordt verhuurd. Vanaf 1 januari 2025 zal het voor ieder niet-residentieel gebouw groter dan 1000 m² eveneens verplicht zijn om over een EPC voor niet-residentiële gebouwen met energielabel te beschikken. Vanaf 1 januari 2026 zal voor ieder groot niet-residentieel gebouw een EPC voor niet-residentiële gebouwen met energielabel moeten zijn opgemaakt.

- **Dataplatform niet-residentiële gebouwen**

Op basis van energie-afnamegegevens van Fluvius, Fluxys en Elia, en beschikbare data uit ETS- en IMJV-rapportering wordt een dataplatform uitgebouwd dat in eerste instantie data over de energiegebruiken van niet-residentiële gebouwen en ondernemingen bevat.

- **Uitwerking gebouwenpas**

In uitbreiding van de woningpas zal voor niet-residentiële gebouwen voor eind 2023 een gebouwenpas worden gelanceerd. De gebouwenpas zal voor de eigenaar of de gebouwbeheerder de digitale opslag, raadpleging en uitwisseling mogelijk moeten

² Een koolstofneutraal gebouw is een gebouw waarvan de CO₂-uitstoot tot nul is gereduceerd door de energiebehoeften te verminderen én ervoor te zorgen dat aan de resterende energiebehoeften wordt voldaan met hernieuwbare energiebronnen. Het is een gebouw waarvan het gemeten totale energiegebruik in gebruiksfase wordt gedekt door hernieuwbare energiebronnen.

maken van gebouw-, grond- en omgevingsgebonden informatie en aanbevelingen om onder meer de energetische prestatie van het gebouw te verbeteren.

OD 1.3: Acties voor de shift naar duurzame gebouwverwarming uitwerken

Om het aandeel fossiele brandstoffen in de bouwsector zo snel mogelijk naar beneden te krijgen, werden reeds verschillende maatregelen genomen die in 2023 worden verder gezet of versterkt:

- **Uitfasering fossiele brandstoffen in nieuwbouw**

Grote verkavelingen, grote groepswoningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen met meer dan vijf gebouweenheden waarvoor de omgevingsvergunning werd aangevraagd na 1 januari 2023 zullen niet meer kunnen aansluiten op het aardgasdistributienet. Nieuwbouwprojecten met een omgevingsvergunningsaanvraag vanaf 1 januari 2025 zullen niet meer kunnen worden aangesloten op het aardgasdistributienet.

Om de overstap in de toekomst naar warmtepompen mogelijk te maken en een tijdelijke lock-in te vermijden, zal nieuwbouw met een omgevingsvergunningsaanvraag vanaf 2023 verplicht moeten worden voorzien van laagtemperatuursverwarming (afgiftesysteem met een vertrektemperatuur van maximaal 45°C).

- **Bijkomende financiële stimulansen warmtepompen**

Om iedereen zo snel mogelijk mee te krijgen in de toekomstvisie rond duurzaam verwarmen, besliste de Vlaamse Regering om de basispremie voor lucht-water, hybride lucht-waterwarmtepompen en warmtepompboilers in bestaande woningen en andere gebouwen substantieel te verhogen (tot 900 euro voor de warmtepompboiler, tot 2000 euro voor hybride warmtepompen en tot 3000 euro voor een lucht-waterwarmtepomp). De verhoging van deze basispremies wordt verder vertaald naar de verhoogde premies in geval van vervanging van de elektrische verwarming of de plaatsing van een warmtepomp in een gebied waar geen aardgasaansluiting mogelijk is. De nieuwe premiebedragen voor hybride warmtepompen en lucht-waterwarmtepompen worden toegepast op alle premie-aanvragen voor eindfacturen vanaf 1 januari 2022 en voor warmtepompboilers voor eindfacturen vanaf 1 juli 2022.

- **Stookolieketelvervangingsverbod**

Vanaf 1 januari 2022 is het verboden om in gebouwen nog een stookolieketel of een stookolieketellichaam te plaatsen of te vervangen. Een uitzondering hierop is de vervanging van een oude ketel door een nieuwe stookolieketel als er geen aardgasnet in de straat beschikbaar is. De installateurs zijn verplicht om elke plaatsing of vervanging van een stookolieketel of stookolieketellichaam per kwartaal te melden aan het VEKA.

- **Ontwikkeling databank verwarming**

Er wordt een databank verwarming ontwikkeld die een zo volledig en zo up-to-date mogelijk overzicht moet bieden van de toegepaste verwarmingstechnologie(ën) per gebouw (woongebouwen en niet-woongebouwen) in Vlaanderen. De invulling van de databank gebeurt door het periodiek ontsluiten en combineren van verschillende databronnen m.b.t. verwarming. De informatie in de databank zal via de woningpas beschikbaar zijn voor de eigenaar. In 2022 zijn EPC-, EPB-, premies en gas- en elektriciteitsgegevens als databronnen ontsloten. In 2023 zullen ook de digitale keurings- en onderhoudsattesten van centrale stooktoestellen worden ontsloten.

- **Registratie uitvoering keuring en onderhoud van centrale stooktoestellen**

Vanaf 1 januari 2023 zullen de erkende technici en de geschoolde vaklui verplicht zijn om de uitvoering van de keuring of het onderhoud van een centraal stooktoestel op vaste, vloeibare of gasvormige brandstof zoals omschreven in het Stooktoestellenbesluit via een webtoepassing van het VEKA te registreren. De informatie die aldus wordt geregistreerd, zal naar de eigenaars toe worden ontsloten via de woning- of gebouwenpas. Dit laat in eerste instantie toe dat de Vlaamse overheid gericht kan communiceren naar de eigenaars van centrale stooktoestellen over de energetische en veiligheidsaspecten van het correct uitvoeren van de keuring en het onderhoud van een centraal stooktoestel.

OD 1.4: Voorbeeldrol overheden inzake energiebesparing

- **Energie- en CO₂-besparing bij de Vlaamse overheid**

De Vlaamse Regering keurde op 15 juli 2022 een bijkomende aanscherping van de jaarlijkse primaire energiebesparingsdoelstelling voor gebouwen en technische infrastructuur van de Vlaamse overheid goed, zodat tegen 2030 35% primaire energie wordt bespaard t.o.v. referentiejaar 2015.³ Vanaf 2023 zal jaarlijks gemiddeld minstens 3% primaire energie moeten worden bespaard. Daarnaast wordt de CO₂-besparingsdoelstelling tegen 2030 t.o.v. 2005 opgetrokken van -40% naar -55%.

Deze doelstellingen liggen verankerd in het intern Klimaatplan van de Vlaamse overheid. Jaarlijks wordt over de voortgang van deze doelstellingen gerapporteerd. Aanvullend moeten de entiteiten die tot het toepassingsgebied van het intern Klimaatplan behoren tegen 2023 een langetermijnvastgoedstrategie met bijhorend energetisch masterplan opstellen richting CO₂-neutraliteit in 2045. De entiteiten kunnen via het Actieplan Energie Efficiëntie middelen bekomen om hun energie efficiëntie projecten (deels) te financieren.

Om een antwoord te bieden op de energiecrisis en vanuit de maatschappelijke voorbeeldrol van de Vlaamse overheid, zal over de periode augustus 2022 - maart 2023 minstens 15% energie bespaard worden binnen de gebouwen en technische infrastructuur onder beheer van de Vlaamse overheid. Alle ministers zullen hiertoe initiatieven nemen om de doelstelling en maatregelen uit te voeren en op zoek te gaan naar bijkomende maatregelen die kunnen uitgevoerd worden door de entiteiten onder hun bevoegdheid.

- **Programma duurzame renovatie gebouwen publieke sector**

Om de renovatiegraad binnen de publieke sector te verhogen en bij te dragen aan de doelstelling van 3% jaarlijkse energiebesparing, worden bijkomende middelen vrijgemaakt. Hiervoor wordt deze legislatuur via een projectoproep bijkomend 20 miljoen euro relancebudget voorzien (project VV11).

Het Vlaams Energiebedrijf (VEB) zal fungeren als centrale aankoopcentrale voor de uitvoering van de projecten en staat in voor de projectbeoordeling en verdeling van de middelen.

De begindatum van de projectaanvraag en de daaropvolgende toekenning van de relancesteun aan het project, situeert zich tussen 16 juli 2021 en 31 december 2022. Een project moet binnen één jaar na verdeling van de middelen aanvatten en binnen de

³ VR 2022 1507 DOC.0869/1BIS. Bis-nota aan de Vlaamse Regering betreffende bijsturing intern Klimaatplan Vlaamse Overheid.

drie jaar na de verdeling van de middelen volledig zijn gerealiseerd (uiterste datum eind 2026).

• Primaire energiebesparingsdoelstelling en CO₂eq-besparingsdoelstelling bij lokale besturen

De Vlaamse Regering vraagt de lokale overheden om vanaf 2023 jaarlijks een primaire energiebesparing van 3% te realiseren in hun gebouwen en technische infrastructuur en de CO₂-emissies in 2030 ten opzichte van referentiejaar 2015 met 55% te reduceren. Dit betreft een aanscherping van de oorspronkelijke doelstellingen om jaarlijks 2,09% primaire energie te besparen en 40% CO₂-emissies te reduceren in 2030 t.o.v. 2015. Aanvullend wordt het toepassingsgebied voor de CO₂-emissiereductiedoelstelling uitgebreid naar emissies ten gevolge van de eigen mobiliteit van lokale besturen. Deze engagementen voor lokale besturen zijn opgenomen in het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 (LEKP), dat door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 8 juli 2022.

Voor de opvolging van deze doelstellingen zet het VEKA in samenwerking met Fluvius, het Vlaams Energiebedrijf (VEB) en het Netwerk Energie en Klimaat voor Lokale Besturen (onderdeel van VVSG) een monitoringssysteem op waarmee lokale overheden kunnen rapporteren over de geboekte voortgang. Het Netwerk Klimaat zal de lokale overheden bij deze rapportering ondersteunen (zie infra OD 6.1.).

• VerLEDding openbare verlichting gemeentewegen

In het LEKP werd eveneens het engagement opgenomen om de gemeentelijke openbare verlichting volledig te verLEDden tegen 2030.

268 van de 300 Vlaamse steden en gemeenten hebben het aanbod "licht als een dienst" van Fluvius onderschreven, met als doel tegen 2030 een volledige verLEDding te realiseren. Gemeenten kunnen deze doelstelling ook op een andere manier realiseren.

De voortgang wordt door Fluvius en het Netwerk Klimaat opgevolgd en gerapporteerd aan het VEKA.

OD 1.5: Het EPB-beleidskader vereenvoudigen en gebruiksvriendelijker maken

Het VEKA werkt samen met de andere twee gewesten verder aan de implementatie van de in overleg met de stakeholders opgemaakte lijst met mogelijke verbeterpunten wat de gebruiksvriendelijkheid van de EPB-software betreft. Voor deze verderzetting is een nieuwe aanbesteding uitgewerkt.

Verder zal de focus blijven liggen op het vereenvoudigen van de rekenmethodiek vooral voor de eindgebruiker. Hiervoor zullen een set referentiegebouwen en een impactanalysetool worden uitgewerkt, waarvan de kostprijs via aparte aanbestedingen zal worden verdeeld over de drie gewesten.

In 2022 zijn in uitvoering van artikel 5 van de EPBD-richtlijn twee kostenoptimale studies aanbesteed voor residentiële en niet-residentiële gebouwen. De resultaten van deze studies zullen beschikbaar zijn begin 2023 en zullen worden gebruikt als input voor de evaluatie van de energieprestatieregelgeving in de loop van 2023.

SD 2: Transitie naar CO₂-arme industrie en ondernemingen ondersteunen

• Verlenging van de vrijwillige EBO's in periode 2023-2026

Het speerpunt van het energiebeleid voor de Vlaamse energie-intensieve ondernemingen zijn de vrijwillige energiebeleidsvereenkomsten (EBO's), die ervoor zorgen dat de

Vlaamse energie-intensieve ondernemingen vooraanstaand zijn en blijven op gebied van energie-efficiëntie. Omwille van het succes in het verleden zullen deze vrijwillige EBO's worden verlengd voor de periode 2023-2026. Het ambitieniveau van de nieuwe energiebeleidsovereenkomsten wordt opgetrokken, de doelgroep van de energiebeleidsovereenkomsten wordt verbreed naar alle energie-intensieve ondernemingen en de definitie van rendabele maatregelen wordt verstrengd. Verder vindt er ook een verbreding plaats naar zowel het thema rond warmtevraag en restwarmteaanbod, als naar het klimaatthema. De definitieve goedkeuring van de EBO's is voorzien in het najaar van 2022.

- **Beleid t.a.v. de niet energie-intensieve ondernemingen**

Om nog meer ondernemingen aan te zetten om energie te besparen wordt een versterkte wetgeving ingevoerd vanaf 1 januari 2023. Grote ondernemingen met een finaal energieverbruik kleiner dan 0,1 PJ en kmo's met een finaal energiegebruik tussen 0,05 en 0,1 PJ moeten een energieaudit uitvoeren en alle rendabele maatregelen ter verbetering van de energie-efficiëntie uitvoeren. Kmo's met een energiegebruik tussen 0,02 en 0,05 PJ moeten een energiebalans opmaken en no-regret maatregelen uitvoeren.

Flankerend aan deze versterkte wetgeving worden ondersteuningsmechanismen voorzien om extra inspanningen te stimuleren: de premie na audit werd versterkt en geoptimaliseerd en de mogelijkheid tot het afsluiten van sectorfederatieovereenkomsten werd voorzien. Via een call kunnen sectorfederaties een subsidie van maximaal 100.000 euro/jaar aanvragen. Deze middelen moeten gebruikt worden om de niet-energie intensieve ondernemingen binnen hun sector te ondersteunen en aan te zetten om energiebesparende investeringen uit te voeren die niet verplicht zijn. Hierbij kan de sectorfederatie ook ontzorging aan haar leden aanbieden voor het realiseren van de verplichte maatregelen.

SD 3: Versnelde uitbouw van milieuvriendelijke energieproductie

OD 3.1: Inschakeling productie hernieuwbare energie in marktwerking via optimalisering certificatenstelsel

- **Optimalisering certificatenstelsel**

Conform de Visienota van 5 november 2021 wordt de certificatensteun voor warmtekrachtinstallaties op fossiele brandstoffen versneld uitgefaseerd. Vanaf 1 januari 2023 worden geen steuncertificaten meer toegekend aan nieuwe en ingrijpende gewijzigde WKK's op fossiele brandstoffen.

De quotumverplichting bij de leveranciers zal in 2023 verlaagd worden van 21,5% naar 18% en vervolgens met 1% per jaar. Dit zorgt voor een verlichting van de elektriciteitsfactuur met 88 miljoen euro in 2023 en 112 miljoen euro in 2024 (zie ook OD 7.2).

Via een decreetswijziging wordt beoogd om het stelsel inzake groenestroomcertificaten voor installaties voor zonne-energie die in dienst zijn genomen vanaf 1 januari 2006 tot en met 31 juli 2012 en waarvan het steunbedrag aan de certificaatgerechtigde de deminimisdrempel overschrijdt, te wijzigen om deze in overeenstemming te brengen met de Europese staatssteunregels. De bijsturing is nodig omdat een analyse van de bestaande steunregeling aantoonde dat deze aanleiding kan geven tot ongeoorloofde overcompensatie. Dat is zo voor installaties voor zonne-energie met startdatum voor 1 januari 2013, die aanspraak kunnen maken op één groenestroomcertificaat per 1000 kWh opgewekte elektriciteit, met een steun per certificaat die kan oplopen tot 450 euro.

Het voorliggende ontwerp van decreetswijziging voorziet daarom dat de reguliere steunperiode voor deze installaties, die momenteel 20 jaar is, op 31 december 2023 wordt stopgezet. De exploitant kan wel een verlenging van de steun aanvragen indien dit noodzakelijk zou zijn om de rendabiliteit van zijn installatie te verzekeren. Het advies van de Raad van State omtrent de voorgestelde decreetswijziging wordt voor eind oktober 2022 verwacht.

- **Flankerend beleid arrest Grondwettelijk Hof terugdraaiende teller**

Ten gevolge van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021 werd het principe van de terugdraaiende teller voor zonnepaneleneigenaars die over een digitale meter beschikken vernietigd. Het verdwijnen van de terugdraaiende teller betekent voor veel gezinnen een financieel verlies. Op mijn initiatief werd een retroactieve investeringspremie uitgewerkt voor zonnepanelen, voor andere decentrale productie-installaties dan fotonvoltaïsche zonnepanelen en warmtepompen. Voor 2023 is hiervoor 25,7 miljoen euro gebudgetteerd.

Daarnaast is er ook een retroactieve investeringspremie uitgewerkt voor het te veel betaalde nettatarief. Deze is bedoeld voor de prosumenten met een digitale meter die hogere distributienettarieven hebben betaald dan de andere prosumenten met een digitale meter als gevolg van de voortijdige onderbreking van het principe van de virtueel terugdraaiende teller door de extra meteropname op 1 maart 2021, datum van de publicatie en inwerkingtreding van het arrest van het Grondwettelijk Hof. De retroactieve investeringspremie (totale kost ingeschat op 3,6 miljoen euro) is een aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders opgelegde openbaredienstverplichting.

OD 3.2 Zonneplan 2025 opstellen en implementeren

Om onze afhankelijkheid van fossiele energie te reduceren, moet de groei van PV verder worden versneld. In maart 2022 werd daarom beslist om de subdoelstelling voor de jaren 2022 en 2023 op te trekken van 300 naar 450 MW. Om het bereiken van deze extra groei haalbaar te maken, zullen – naast de onder OD's 1.2 (EPC voor grote niet-woongebouwen) en maatregelen onder SD5 (Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie) opgenomen maatregelen – de volgende maatregelen worden genomen:

- **PV-verplichting grote elektriciteitsverbruikers**

Er zal een verplichting worden ingevoerd voor eigenaars, erfpachters, of opstalhouder van een gebouw met een bruto-afname van elektriciteit van meer dan 1 GWh/jaar om ten laatste tegen midden 2025 op minstens een beperkt deel van de totale dakoppervlakte een bepaalde hoeveelheid fotonvoltaïsche zonnepanelen te installeren. Men kan ook voor een equivalente productie investeren in een nieuwe windturbine of een nieuwe bio-WKK, of participeren in een nieuw PV-, wind - of bioWKK-project. In het kader van de voorbeeldrol van de overheden werd beslist dat de PV-verplichting eveneens van toepassing zal zijn op publieke organisaties met een jaarlijkse bruto-afname van 250 MWh tegen 2025 en 100 MWh tegen 2030. Hierbij zal waar mogelijk maximaal worden ingezet op energiedelen en energiegemeenschappen.

- **PV-premie**

Ter vervanging van de regeling van de terugdraaiende teller voor PV-installaties die werden geïnstalleerd na 2020, werd in 2021 een investeringspremie voor PV-installaties met een omvormervermogen van minder dan 10 kVA ingevoerd. Zoals voorzien in 2021 loopt de premie af eind 2024. We handhaven het vooropgesteld afbouwtraject.

Het in 2023 door de netbeheerders uit te betalen premiebedrag wordt gecompenseerd via het Energiefonds en de algemene uitgavenbegroting (provisie temperen impact energiecrisis), zodat de elektriciteitsfactuur niet wordt verzwaaard. Voor 2023 wordt ingeschat dat de kost 36,2 miljoen euro zal bedragen.

- **Premie PV in combinatie met asbestverwijdering**

Het plaatsen van zonnepanelen op asbestdaken is decretaal via het Materialendecreet verboden. Voor asbestdaken waarop de plaatsing van zonnepanelen beoogd wordt, is het dan ook noodzakelijk het volledig dak van asbestmaterialen te ontdoen. Om investeringen in PV te ondersteunen, wordt sinds 2022 een premie voorzien voor installatie van PV op niet-verwarmde, niet-residentiële gebouwen in combinatie met asbestverwijdering. Deze premie wordt verlengd voor eindfacturen in 2023.

- **Calls groene stroom**

In 2021 ging een nieuw steunsysteem met projectoproepen voor investeringssteun voor kleine windturbines tot 300 kW en middelgrote PV-projecten van 40 tot 2000 kW van start (inmiddels is de bovengrens opgetrokken tot 5 MW). In 2023 zal deze bovengrens geschrapt worden. De projecten met de laagste verhouding tussen investeringssteun en verwachte energieopbrengst worden eerst gerangschikt. Er wordt in deze calls ook een apart budget voorzien voor drijvende zonnepanelen en PV op marginale gronden, en vanaf einde 2022 voor PV op woongebouwen en voor energiegemeenschappen.

OD 3.3 Windplan 2025 opstellen en implementeren

Het Windplan 2025 is een rollend actieplan met maatregelen voor het realiseren van een geïnstalleerd vermogen van 2,5 GW wind op land in Vlaanderen tegen 2030. In 2023 ondersteun ik pilootprojecten m.b.t. repowering van windturbines om te exploreren welke instrumenten zowel het opwekken van windenergie via repowering zullen bevorderen alsook om vorm te geven aan een kwaliteitsvol windpark. Ik lanceer de oproep tot deze cases in het kader van de transitieprioriteit 'omgeving voor de toekomst'. Ik zet ook dit jaar in op een verbeterd vergunningenkader voor windturbines: op basis van een plan-MER wil ik evalueren of een bijsturing van de sectorale voorwaarden voor windturbines zinvol is. Door middel van het generieke beleidskader 'Ruimte voor Energie' wil ik vorm geven aan de ruimtelijke voorwaarden voor de optimale inplanting van windturbines met het oog op de energietransitie. Ik volg de verdere onderhandeling inzake RepowerEU op dat tot versnelde vergunningverlening voor hernieuwbare energie-infrastructuur wil komen, in het bijzonder in specifieke "go to-gebieden" met een laag milieurisico. Indien dit op Europees niveau bekrachtigd wordt, zal dit een planmatige aanpak vergen voor go to-gebieden voor windturbines. In dit geval moet hier prioritair werk van worden gemaakt in 2023. Door alle beschikbare data over windenergie in Vlaanderen te koppelen in één databank die alle relevante gegevens bevat (gaande van de eerste vergunningsaanvraag tot het in dienst stellen van de turbines), wil ik de daaropvolgende jaren tijdig en onderbouwd beslissingen kunnen nemen m.b.t. de planning en vergunning van nieuwe turbines. Tot slot wil ik zo snel mogelijk overgaan tot het bouwen van windturbines op mogelijk geschikte gronden van het Vlaamse Gewest door deze projecten te laten ontwikkelen door geïnteresseerde ontwikkelaars.

OD 3.4 Warmteplan 2025 opstellen en implementeren

Het Warmteplan 2025 werd eind 2021 goedgekeurd en omvat een rollend actieplan met maatregelen voor het realiseren van 1100 GWh extra groene warmte in 2030 (ten opzichte van de prognose 2020 volgens het VEKP) én een groei in het (her)gebruiken van restwarmte.

Als onderdeel van het Warmteplan zal in 2023 een aansluitingspremie voor warmtenetten kunnen worden aangevraagd, gefinancierd vanuit het Energiefonds, met cofinanciering uit het Vlaams Klimaatfonds. Hiervoor wordt gerekend op maximaal een 1000-tal aansluitingen per jaar met 3000 euro per premie tot eind 2024, dus overeenstemmend met een maximaal budget van 3 miljoen euro per jaar. Voor 2025 daalt de premie naar 2000 euro en wijzigt het maximaal jaarbudget overeenkomstig. Voor collectieve bouw en appartementsgebouwen met een collectieve stook plaats geldt een specifieke premiehoogte en - berekening.

In de loop van 2023 zullen eveneens twee nieuwe calls voor groene warmte en restwarmteprojecten worden georganiseerd. Deze calls kunnen rekenen op een budget van 21 miljoen euro.

SD 5: Slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie

OD 5.1 Vlaams beleidskader flexibiliteit op het distributienet uitwerken

Omdat de meeste van de hernieuwbare elektriciteitsbronnen en nieuwe elektrische verbruikers zullen worden aangesloten op het elektriciteitsdistributienet, zal dit ook een grote impact hebben op de ontwikkeling van de lokale elektriciteitsdistributienetten. Om deze ontwikkelingen te kunnen opvangen en deze nieuwe aanbieders en verbruikers van elektriciteit beter te integreren in het net, zal het elektriciteitssysteem enerzijds meer nood hebben aan netinvesteringen (o.a. kabels in de grond maar ook de digitale meter) en anderzijds meer nood hebben aan flexibiliteit.

Via het EMD-decreet, dat in 2021 definitief werd goedgekeurd, werd reeds de basis gelegd voor een regelgevend kader voor flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet en plaatselijk vervoernet van elektriciteit. In 2022 werd daaropvolgend het besluit over technische flexibiliteit definitief goedgekeurd. Om het gebruik en aanbod van flexibiliteit op het elektriciteitsdistributienet verder te faciliteren, zal er naast een regelgevend kader ook nood zijn aan bijkomende (flankerende) maatregelen. Gelijkaardig aan het Zonneplan 2025, het Windplan 2025 en het Warmteplan 2025, wordt werk gemaakt van een Flexibiliteitsplan 2025. De opmaak van het Flexibiliteitsplan 2025 biedt de mogelijkheden om aan verdere visie-ontwikkeling te doen en vanuit die visie een aantal maatregelen uit te werken. De uitwerking gebeurt in overleg met de Stroomgroep Flexibiliteit. Concreet wil ik met het Flexibiliteitsplan 2025 bestaande drempels wegwerken die nu een verdere flexibilisering van het energiesysteem tegen houden. Denk aan stimulansen voor dynamische prijscontracten, slim laden van elektrische voertuigen, een verhoogd zelfverbruik op momenten dat massaal stroom wordt geïnjecteerd, een actieve deelname van netgebruikers in de stabiliteit van de elektriciteitsnetten maar uiteraard ook sensibilisering, draagvlak en informatieverspreiding. De goedkeuring van het Flexibiliteitsplan 2025 is voorzien in het najaar van 2022. De opvolging en uitvoering ervan volgt dan vanaf 2023.

OD 5.2: Uitwerken van een regelgevend en faciliterend kader voor lokale energiegemeenschappen

Het EMD-decreet met betrekking tot hernieuwbare energiegemeenschappen en energiegemeenschappen van burgers werd in maart 2021 definitief goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Vervolgens werd eind 2021 het uitvoeringsbesluit met betrekking tot energiegemeenschappen en energiedelen definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Intussen heeft ook Fluvius het energiedelen gefaciliteerd via Mijn Fluvius in

een tijdelijke oplossing. Er wordt verder bekeken om dit te integreren in de marktprocessen.. Om energiegemeenschappen en energiedelen te faciliteren, werd een werkingssubsidie toegekend aan Rescoop.Vlaanderen. Daarnaast worden in de call groene stroom de deelgroepen "PV op woongebouwen" en "PV in energiegemeenschappen" opgenomen (zie OD 3.2). Voor de deelgroepen wordt in samenwerking met Minister Somers een budget van in totaal 10 miljoen euro voorzien voor 2022, 2023 en 2024.

OD 5.3: We moderniseren en versterken onze elektriciteitsnetten

Het VEKA werkt nauw samen met de VREG en Fluvius bij de opmaak van een studie die in kaart zal brengen hoe toekomstbestendig ons elektriciteitsdistributienet is. Met name zal de studie inzicht bieden in de huidige staat en capaciteit van het distributienet en de te verwachten problematiek bij de integratie van meer en meer nieuwe decentrale productie, batterijen, elektrische voertuigen, warmtepompen... Het rapport zal ook een voorstel bevatten aangaande de investeringen die nodig zullen zijn om deze ontwikkelingen mogelijk te maken, en welk investeringstempo nodig is om daarin te slagen. Daarbij zal worden beschreven welke impact flexibiliteitsdiensten kunnen hebben op deze analyse en wat andere mogelijke beleidsaanbevelingen zijn. Een eerste tussentijds rapport zal eind 2022 worden opgeleverd. Met de aanbevelingen ga ik verder aan de slag in 2023.

OD 5.4. We zetten de uitrol van digitale meters verder en faciliteren het slimme gebruik van de data van de digitale meter

De Vlaamse Regering besliste in juli 2021 de uitrol van digitale meters gefaseerd te laten uitvoeren, met name: 'straat per straat, wijk per wijk en gemeente per gemeente, in plaats van her en der, zoals voorheen het geval was'.⁴ Dit geeft de netbeheerder de kans om de uitrol van digitale meters kostenefficiënter te organiseren. De versnelde uitrol van de digitale meter zal blijven doorgaan om de doelstellingen volgens de Europese richtlijn te halen: 80% tegen 31 december 2024, 100% tegen 1 juli 2029.

Eind augustus 2022 waren 1.854.596 digitale meters voor elektriciteit (1.070.757 meters) en aardgas (783.839 meters) geïnstalleerd. Dit komt overeen met 29% van de toegangspunten die beschikken over een kleinverbruiksmeterinrichting. 94% van de budgetmeters is omgebouwd naar een digitale meter. 30% van de elektriciteitsmeters bij prosumenten is een digitale meter.

Om het draagvlak voor de energietransitie in het algemeen, en de digitale meter in het bijzonder die hiervoor een belangrijke 'enabler' is, te versterken, wordt in 2023 verder ingezet op de uitrol. De aanwezigheid van een digitale meter is gekoppeld aan het verkrijgen van de premie voor zonnepanelen of thuisbatterij. Er worden steeds meer functionaliteiten mogelijk waarvoor een digitale meter noodzakelijk is: terugleververgoeding, energiedelen, dynamische prijscontracten, maandelijkse afrekening, ...

1.3.1. OD 5.5 We stimuleren het zelfverbruik van elektriciteit bij prosumenten

Na het wegvallen van de terugdraaiende teller werd zelfverbruik een belangrijkere factor in de rendabiliteit van een PV-installatie. Uit cijfers van Fluvius van juli 2022 blijkt dat

⁴ VR 2021 0907 DOC.0819/1bis. Nota aan de VR betreffende het invoeren van een retroactieve investeringspremie voor PV-eigenaars waarvoor de virtuele terugdraaiende teller wegvalt.

eigenaars van zonnepanelen 11 procent méér van hun opgewekte stroom zelf verbruiken dan een jaar geleden.

Hoe meer zelfverbruik er op piekmomenten is, hoe minder zonnestroom in het net geïnjecteerd hoeft te worden en hoe meer het distributienet ontlast kan worden. Dit draagt bij aan een stabiele spanningshuishouding waardoor uitvallende omvormers vermeden kunnen worden. In het geval omvormers toch zouden uitvallen, heb ik een compensatieregeling ingevoerd waarbij de netbeheerder de prosumant compenseert voor het geleden verlies.

1.3.2. OD 5.6 We voorzien een kader voor energieopslag voor installaties aangesloten op het distributienet.

De thuisbatterijpremie kende de voorbije jaren een toenemend succes. In 2020 waren er maar een 300-tal dossiers ingediend. In 2021 was het aantal aanvragen opgelopen tot ongeveer 18.000 en voor 2022 wordt momenteel gerekend met 30.000 premie-aanvragen. In totaal is voor het honoreren van deze premie-aanvragen een budget van ongeveer 76 miljoen euro nodig. Gelet op de gerealiseerde marktintroductie voor de thuisbatterij, het feit dat een thuisbatterij niet in alle omstandigheden en voor elk gezin een zinvolle investering is, de oproepen van experts om deze subsidie af te schaffen en de interessante alternatieve optie die de investering in een warmtepompboiler biedt om elektriciteitsoverschotten aan te wenden, zal de thuisbatterijpremie worden stopgezet voor keuringen vanaf 1 april 2023.

Er wordt voor 2023 nog voorzien in een budget van 20,3 miljoen euro, waarmee er naar schatting ongeveer 24.000 premies kunnen worden toegekend.

OD 5.7. We zetten in op een performant en efficiënter netbeheer

In het EMD-decreet werd de decretale rechtsgrond gecreëerd voor een kerntakenoefening bij de netbeheerders. Daarin werd bepaald dat na beslissing van de Vlaamse Regering de distributienetbeheerders, de beheerder van het plaatselijk vervoernet en hun werkmaatschappij andere netten dan elektriciteits- en aardgasdistributienetten kunnen bezitten, ontwikkelen, beheren en exploiteren zoals bijvoorbeeld warmtenetten of telecomnetwerken. Naast het beheer van netten, kunnen zij ook andere activiteiten verrichten zoals databeheer, activiteiten die hen wettelijk zijn toegewezen en de Europeesrechtelijk bepaalde activiteiten, indien deze nodig zijn voor de distributienetbeheerder om aan hun Europeesrechtelijk bepaalde verplichtingen te voldoen en als de VREG heeft geoordeeld dat een dergelijke afwijking noodzakelijk is en na beslissing van de Vlaamse Regering (bijvoorbeeld energiefraude opsporen, beperking van methaanlekken). In het voorjaar 2023 wordt de laatste hand gelegd aan het regelgevend traject dat hiervoor nodig is met een wijziging van het Energiedecreet en Energiebesluit.

Door een wijziging van het Energiedecreet moeten de netbeheerders jaarlijks investeringsplannen opmaken met een tijdshorizon van 10 jaar. In deze plannen moet ook het gebruik van flexibiliteitsdiensten als alternatief voor netinvesteringen worden overwogen. De plannen moeten ter consultatie worden voorgelegd en worden finaal door de VREG goedgekeurd. Fluvius heeft op 3 juni 2022 een investeringsplan voor het distributienet voor de komende 3 en 10 jaar voorgesteld. Ook het ter beschikking stellen van 400V op locaties waar nu 230V de netspanning is, maakt deel uit van het investeringsplan voor elektriciteit.

SD 6: Een effectief governancekader voor de energietransitie uitbouwen

OD 6.1: Kennisuitwisseling en ondersteuning van lokale besturen

De Vlaamse Regering keurde in 2020 de toekenning goed van een subsidie van 4 miljoen euro (gespreid over 4 jaar) aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) voor de oprichting en het beheer van een expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid (Netwerk Klimaat). Dit Netwerk Klimaat faciliteert de dialoog en de kennisuitwisseling tussen de lokale overheden en de Vlaamse overheid en biedt de lokale overheden professionele ondersteuning bij de verdere ontwikkeling en implementatie van lokaal energie- en klimaatbeleid. Het derde werkprogramma van het Netwerk Klimaat zal lopen van 1 januari 2023 tot en met 31 december 2023 en wordt conform het subsidiebesluit voorbereid door de strategische stuurgroep.

OD 6.2 Samenwerking met andere beleidsniveaus versterken

De toelichting m.b.t. samenwerking op Europees en internationaal niveau is opgenomen onder OD 1.1 van Beleidsveld Klimaat – ISE Klimaat (zie infra).

Met betrekking tot de samenwerking op het interfederale niveau, werd onder mijn voorzitterschap in 2022 een deelakkoord bereikt omtrent de verdeling van de klimaat- en energiedoelstellingen die België over de periode 2021-2030 moet naleven, alsmede over de afschaffing van het in 2014 ingevoerde federale klimaatresponsabiliseringsmechanisme. In 2023 zal het Brussels Hoofdstedelijk Gewest binnen de Nationale Klimaatcommissie het voorzitterschap van het Vlaamse Gewest overnemen. Onder dat voorzitterschap zal verder onderhandeld worden over de resterende elementen van het samenwerkingsakkoord.

Ik zet in 2023 het energie- en klimaatoverleg verder binnen de Nationale Klimaat Commissie, ENOVER alsook de gezamenlijke NKC-ENOVER overlegmomenten. In 2023 zal in deze fora ondermeer een voortgangsverslag over de uitvoering van het NEKP 2021-2030 opgemaakt worden en zal tevens de ontwerp actualisatie van het Nationaal Energie- en Klimaatplan 2021-2030 opgesteld worden op basis van de geactualiseerde plannen van de verschillende entiteiten.

OD 6.3: Een goede opvolging, beleidsonderbouwing en beleidsbijsturing verzekeren voor het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030.

• Ontwerpactualisering VEKP 2021-2030 en voortgangsrapport VEKP

De Europese Governance Verordening bepaalt dat lidstaten tegen 30 juni 2023 een ontwerp actualisering van het nationale energie- en klimaatplan (NEKP) moeten indienen. Uiterlijk op 31 december 2023 volgt een review van de Europese Commissie op de (ontwerp geactualiseerde) NEKP's. Op 30 juni 2024 dienen de lidstaten tenslotte de definitieve actualisatie van hun NEKP in bij de Europese Commissie.

De ontwerp actualisatie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 zal ik in het voorjaar 2023 voorleggen aan de Vlaamse Regering. Deze actualisatie van het VEKP moet worden gezien als de Vlaamse bijdrage aan de actualisatie van het NEKP dat op 30 juni 2023 bij de Europese Commissie zal worden ingediend (zie OD 6.2).

Als coördinerend minister van het Vlaams Energie- en Klimaatplan 2021-2030 zal ik in de loop van 2023 een derde maal rapporteren over de uitvoering van de acties en

doelstellingen uit het VEKP 2021-2030 via een VEKP-voortgangsrapport aan de Vlaamse Regering.

- **Energie- en klimaatdataplatform**

Na de uitwerking van een nieuwe datamanagementstrategie, is het VEKA in september 2022 gestart met de voorbereiding van een nieuwe data-architectuur en datagovernance. Het huidige energie- en klimaatdataplatform zal worden ingekanteld in een nieuw op te zetten energiekennisplatform dat ook diverse andere data-applicaties binnen VEKA zal omvatten. Tegelijkertijd zal verder worden gewerkt aan de energieverbruiksdatabank voor ondernemingen die dan in het energiekennisplatform zal worden geïntegreerd.

- **Patrimonium- en energiedatabank TERRA**

De patrimonium- en energiedatabank TERRA van het Vlaams Energiebedrijf (VEB) is een databank waarin alle gebouwen, gronden en energiegegevens van de publieke sector worden geïnventariseerd en opgevolgd. In 2023 wordt via TERRA het energiegebruik t.o.v. de besparingsdoelstelling verder opgevolgd. Het dataplatform faciliteert ook de opvolging van de lange termijn vastgoedstrategieën. TERRA wordt in 2023 verder doorontwikkeld o.m. via een communicatiemodule en de bepaling van algoritmes die toelaten om betere informatie uit de data te distilleren. In 2023 wordt onderzocht of de data van het VEB als open data ter beschikking kunnen worden gesteld.

- **Energie- en klimaatenquête**

In opvolging van de REG-enquête, zal het VEKA in 2023 een nieuw bestek lanceren voor de uitvoering van een face-to-face energie- en klimaatenquête. Met deze energie- en klimaatenquête wil het VEKA nagaan:

- in hoeverre de Vlaamse bevolking zich bewust is van het maatschappelijk belang van het rationeel gebruik van energie, de duurzame energieproductie en het verminderen van de broeikasgasemissies;
- in hoeverre de Vlaamse bevolking op de hoogte is van bestaande beleidsmaatregelen;
- hoe de Vlaamse bevolking zich daadwerkelijk gedraagt (bijvoorbeeld polsen naar uitgevoerde investeringen alsook naar het energiegebruik);
- wat de toekomstplannen van de Vlaamse bevolking zijn gelinkt aan de energie- en klimaattransitie;
- welke de drempels zijn.

De enquête bevraagt een representatief staal van huishoudens in het Vlaamse Gewest. Het is de bedoeling om deze nieuwe enquête periodiek te herhalen teneinde de evolutie doorheen de tijd te kunnen opvolgen.

SD 7: Een sociaal rechtvaardige energietransitie vorm geven

OD 7.1 Het sociaal energiebeleid versterken met passende maatregelen

Na een uitgebreid voorbereidend traject in samenwerking met heel wat stakeholders trad in juli 2022 een vernieuwd kader voor de sociale openbaredienstverplichtingen in werking. Gebruik makend van de mogelijkheden van de digitale meter, is het geheel aan beschermende maatregelen nog meer gericht op het vermijden van schuldopbouw en een snelle terugkeer van gedropte klanten naar de commerciële markt. We volgen in 2023 de implementatie op en sturen bij waar nodig.

Eind 2021 werd met een budget van 2 miljoen euro een project opgestart om vanuit de energiehuizen sociale doelgroepen te ondersteunen en te begeleiden bij het onderhoud en de verduurzaming van de verwarming.

Naar aanleiding van de energiecrisis werden in het najaar van 2022 meerdere noodmaatregelen voorbereid om de impact op de gezinnen te milderen: een verruiming van de winterperiode waarin de levering van energie niet mag worden afgesloten, het in diezelfde periode niet uitschakelen van de minimale levering elektriciteit aan 10 ampère en de versterking van de minimale levering aardgas en de uitbreiding van de minimale levering elektriciteit naar gezinnen die elektrisch verwarmen op uitsluitend nachttarief (extra budget van 43,3 miljoen euro). De energiescan wordt toegankelijk voor personen die niet tot de doelgroep behoren, maar waarvan een OCMW-medewerker de inschatting maakt dat een energiescan relevant kan zijn (extra budget van 2,52 miljoen euro). Voor de Mijn VerbouwPremie werd de inkomensgrens van doelgroep 3 verruimd (extra budget van 1,5 miljoen euro). Afhankelijk van de evolutie van de energiecrisis kunnen bestaande maatregelen verder worden versterkt of kunnen bijkomende acties worden overwogen.

Acties voorzien in het Energiearmoedeplan 2025 worden verder uitgewerkt. In 2023 wordt het beleidsvoorbereidend werk afgerond om enkele resterende doelgroepgerichte maatregelen waarvoor nu nog een aantal statuten als voorwaarde gelden (zoals de energiescan, kortingbon energiezuinige huishoudtoestellen...), inkomensafhankelijk te maken naar het voorbeeld van de inkomensvoorwaarden uit Mijn Verbouwpremie en Mijn Verbouwen. In een gezamenlijk met het woonbeleid uit te werken pilootproject worden begeleidingstrajecten rond energiebesparing voor sociale huurders aangeboden, met het oog op een daaropvolgende opschaling binnen het woonbeleid. De goede praktijk afbetaalplannen voor commerciële leveranciers van de VREG krijgt een update. De opmaak van een dataplatform voor de gegevensuitwisseling tussen OCMW's en de distributienetbeheerder laat toe om in de toekomst nog proactiever oplossingen te vinden voor klanten met betaalproblemen en energieschulden.

OD 7.2: Betaalbaarheid van energie bewaken voor alle doelgroepen

Sinds de start van de energiecrisis, is de energiefactuur voor gezinnen en ondernemingen verder gestegen ten gevolge van sterk toegenomen prijzen op de groothandelsmarkten. Dit stelt gezinnen en bedrijven voor aanzienlijk hogere kosten.

Om deze kosten te beperken, werden reeds tal van bijkomende maatregelen genomen die de Vlaamse beleidskosten op de energiefactuur doen dalen. Volgende maatregelen zullen in 2023 worden genomen om de energiekosten voor gezinnen en bedrijven te verminderen:

- De energieheffing voor residentiële gedomicilieerde afnemers wordt in 2023 geschrapt.
- Er zal een verlaging van de groenestroomfactuur in de nettarieven vanuit de algemene middelen voor 148 miljoen euro groenestroomcertificaten gebeuren, waardoor deze kost niet in het elektriciteitsdistributienettarief worden verrekend.
- Vanaf 2023 daalt de quotumverplichting van 21,5% naar 18%, de jaren daarna daalt het bijkomend jaarlijks met 1%. Hierdoor daalt de energiefactuur met 88 miljoen euro in 2023.
- Er werd in 2021 180 miljoen euro vastgelegd ter financiering van de energiegerelateerde onderdelen van de Mijn Verbouwpremie in de periode 2022-2024. 70 miljoen euro zal worden uitbetaald aan de netbeheerders in 2023, waardoor deze kosten niet worden doorgerekend in de nettarieven.
- Via het ontwerp van decreet van 15 juli 2022 wordt beoogd om het stelsel inzake groenestroomcertificaten voor installaties voor zonne-energie die in dienst zijn

genomen vanaf 1 januari 2006 tot en met 2012 en waarvan het steunbedrag aan de certificaatgerechtigde de de-minimisdrempel overschrijdt te wijzigen, om deze in overeenstemming te brengen met de Europese staatssteunregels (zie OD 3.1). Door deze wijziging zullen vanaf 2024 gedurende de volgende tien jaar minder groenestroomcertificaten moeten worden uitbetaald aan investeerders in zonnepaneleninstallaties. Dit zijn kosten die hierdoor niet langer in de nettarieven worden doorgerekend.

- Voor installaties vanaf 2013 wordt de steun reeds geactualiseerd voor projecten op basis van zonne-energie en windenergie. Die actualisaties zullen voortaan ook gebeuren voor de andere projecten (op basis van biogas, biomassa of fossiele bronnen). Door de sterk gestegen prijzen van elektriciteit vanaf 2022 en later, zal de steun voor deze installaties de volgende jaren ook sterk verminderen.

SD 8: Een faciliterend kader voor de energietransitie voorzien

OD 8.1 De communicatie over de transitie verder uitbouwen en versterken

Uit een opvolg-marktonderzoek uitgevoerd door Profacts in 2022 bleek dat de Vlamingen die aangeven 'niet vertrouwd met energietransitie' daalt van 53 naar 38% (-15% t.o.v. 2021). De energietransitie wordt echter nog steeds ervaren als een zeer complex gegeven en de bredere maatschappelijke omstandigheden (internationale energieprijzen, discussie over kernuitstap, leveranciers die geen vaste energiecontracten meer aanbieden, ...) werken dat nog meer in de hand. De Vlaamse overheid blijft samen met Fluvius en andere partnerorganisaties inzetten op een gemeenschappelijk verhaal, met de nadruk op toegankelijke en concrete 'call-to-actions' zodat de Vlaming bewuste keuzes kan maken om zijn levenskwaliteit en dat van zijn kinderen en kleinkinderen te verbeteren.

In 2023 wordt www.vlaanderen.be/veka de centrale website van het VEKA. Dit heeft als voordeel dat alle informatie i.v.m. energie en klimaat gecentraliseerd wordt op 1 plek, hetgeen de toegankelijkheid en herkenbaarheid ten goede komt. Het VEKA treft sinds 2022 de nodige voorbereidingen om alle webpagina's over te zetten.

OD 8.2 Een gunstig regelgevend kader voor de transitie scheppen

Ik streef naar een faciliterend regelgevend kader voor de energie- en klimaattransitie. Mogelijke barrières in de regelgeving sporen we op en werken we weg.

1.3. Budgettair kader

De beleidskredieten onder dit ISE Energie hebben in hoofdzaak betrekking op een combinatie van ontvangsten en uitgaven via zowel de algemene begroting als het Energiefonds. Operationeel beheer van de energiemiddelen valt onder het VEKA (waaronder beheer van het Energiefonds), de VREG en het VEB. De VREG en het VEB beheren hun eigen begroting. Het departement Omgeving beheert na de oprichting van het VEKA enkel nog een beperkt aantal energiekredieten verbonden aan internationale energiedossiers.

Concreet bevat de energiebegroting volgende doelstellingencodes (KA t.e.m. KS):

- KA. Uitbouwen van milieuvriendelijke energieproductie, slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik en productie.
- KB. Transitie naar een energiezuinig en klimaatneutraal gebouwenpark ondersteunen en een sociaal rechtvaardige energietransitie vormgeven.
- KC. Het uitwerken en uitvoeren van een actieplan clean power for transport (verschoven naar MOW nazorg encours lopende dossiers).
- KE. Impulsprojecten energiebeleid (Energiefonds).
- KF. Impulsprojecten energiebeleid (Fonds EU cofinanciering).
- KG. Betaalbaarheid van energie bewaken voor alle doelgroepen (Energiefonds).
- KJ. Impulsprojecten energiebeleid via Klimaatfondsmiddelen (Energiefonds).
- KK. Noodkoopfonds (Energiefonds).
- KL. Optimale invulling Europese hernieuwbare energiedoelstellingen.
- KN. Betaalbaarheid van energie bewaken voor alle doelgroepen.
- KS. De werking van de VREG.

Uitgaven op basis van de uitgavenbegroting kunnen maar worden uitgevoerd voor zover het Vlaams Parlement hiervoor de benodigde kredieten opent in het jaarlijkse uitgavendecreet. Uitgaven op basis van een begrotingsfonds (Energiefonds) zijn mogelijk op basis van de eigen ESR-inkomsten die dergelijk fonds realiseert.

De belangrijkste ESR-ontvangsten van het Energiefonds betreffen:

- De Vlaamse energieheffing.
- Inkomsten uit de supercapregeling.
- Handhavingsinkomsten EPB, EPC, marktwerking en energiefraude.
- Eenmalige toelagen uit het Klimaatfonds.

De uitgaven binnen ISE Energie betreffen:

- Energieleningen, de energielening+ (alsook rentesubsidies) en noodkoopleningen.
- Mijn Verbouweningen (alsook rentesubsidies).
- Mijn VerbouwPremies.
- Ondersteuning van energiehuizen en OCMW's.
- Retroactieve investeringspremies.
- Aankoop van statistieken hernieuwbare energieproductie.
- Sloop- en heropbouwpremies.
- Subsidies voor groene – en restwarmte, opslag en batterijen, zonne- en windenergie, micro-WKK, expertisenetwerk lokaal energie- en klimaatbeleid, energieconsulenten en renovatiecoaches
- Europees gesubsidieerde werking en projecten;
- Ondersteuning van de netbeheerders, namelijk:
 - o Vergoedingen verbonden aan kosten inzake REG-ODV (premies en acties voor energie-efficiëntie en warmte waaronder ook de nieuwe PV-premie,

- de verhoogde dak- en buitenmuurisolatiepremie bij verwijdering van asbest en de energielabelpremie);
- o Vergoedingen verbonden aan de afbouw van hun eerder opgekochte groenestroom- en warmte-krahtcertificaten;
- Ondersteuning van de netbeheerders en leveranciers via vergoedingen verbonden aan hun kosten voor sociale ODV inzake thermische energie geleverd via warmte- en koudenetten.
- Overige energie-gerelateerde beleidsuitgaven.
- Werking van de VREG.

Het beleidsveld Energie omvat één ISE Energie dat samenvalt met één begrotingsprogramma Energie. Voor de belangrijkste budgettaire aandachtspunten wordt verwezen naar de zaken die reeds zijn opgelijst onder de algemene samenvatting van deze BBT.

ENERGIE

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	Evolutie	BO 2023	BA 2022	Evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	391.102	196.807	587.909	376.133	184.824	560.957
Toelagen (interne stromen (IS))	13.827	565	14.392	10.612	6.995	17.607
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	104.000	98.000	202.000	104.000	98.000	202.000
Totaal	508.929	295.372	804.301	490.745	289.819	780.564
Aanwending VAK-ruiter			44.480			

Inhoudelijke toelichting evolutie:

De wijzigingen (kredietevolutie) aan uitgavenzijde van de ISE Energie zijn vooral een gevolg van:

- Een lager benodigd budget voor de retroactieve investeringspremies (-6.6 miljoen euro);
- Een extra budget van 10 miljoen euro voor de versterking van de call groene warmte, restwarmte en warmtenetten;
- Een extra budget van 0,5 miljoen euro voor de bijkomende informatiecampagne om moeilijk bereikbare doelgroepen te informeren;
- Een extra budget van 5 miljoen euro voor de begeleiding via de energiehuizen van gezinnen met betalingsproblemen bij onderhoud en verduurzaming verwarming;
- Een extra budget van 8 miljoen euro ter versterking van de basisfinanciering van de energiehuizen;

- Een extra budget van 1,8 miljoen euro ondersteuningsbudget aan OCMW's voor de renteloze leningen in het kader van het Noodkoopfonds;
- Een extra budget van 10,4 miljoen euro voor de begeleiding van gezinnen bij het plaatsen van PV-installaties (via energiehuizen);
- Meeruitgaven Energiefonds voor een totaal van 48 miljoen euro (Energiefonds: impulsprojecten energiebeleid);
- 107 miljoen euro minderuitgaven binnen het Energiefonds voor de aankoop van groenestroomcertificaten (dit wordt gecompenseerd door een begrotingsartikel op de algemene uitgavenbegroting);
- De Vlaamse energieheffing voor residentiële afnemers wordt geschrapt. Via de algemene uitgavenbegroting wordt een extra budget van 30 miljoen euro voorzien ter compensatie van de gedaalde inkomsten van het Energiefonds;
- De vermindering aan uitgaven binnen het Energiefonds wordt meer dan gecompenseerd door een verhoging met bijna 243 miljoen euro van de uitgaven aan Fluvius ter tempering van de energiefacturen. Concreet gaat het over:
 - o 148 miljoen euro extra voor de Vlaamse openbaardienstverplichtingen;
 - o 43,3 miljoen euro extra voor de versterking van de minimale levering van aardgas en de uitbreiding hiervan naar klanten die elektrisch verwarmen;
 - o 2,52 miljoen euro extra voor de verruiming van de doelgroep die in aanmerking komt voor een energiescan;
 - o 1,5 miljoen euro extra recurrent voor de verhoging van de inkomensgrenzen van doelgroep 3;
 - o 2,4 miljoen euro extra voor de premie voor dakisolatie voor doe-het-zelvers;
 - o 15 miljoen euro extra voor extra investeringen in asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV;
 - o 30 miljoen euro extra middelen ter compensatie van onder meer de gederfde inkomsten van het energiefonds ten gevolge van de schrapping van de Vlaamse Energieheffing voor residentiële afnemers
- Een vermindering met 5,4 miljoen euro van het budget op de provisie voor de aankoop van statistieken voor hernieuwbare energie;
- 22,7 miljoen euro extra voor de provisie ter versnelling van de woningrenovatie en hernieuwbare energie.

Op het vlak van de ESR-neutrale uitgaven wordt er 68 miljoen euro extra voorzien voor kredietverleningen in het kader van de start van de Mijn VerbouwLening en 30 miljoen euro extra leningsmachtiging voor de noodkoopleningen.

Voorlopig worden er minder uitgaven voorzien op basis van vroegere klimaatfondsfinanciering.

De algemene ontvangsten nemen binnen de ISE Energie af ten opzichte van begrotingsaanpassing 2022 als gevolg van de lager geraamde kapitaal terugbetalingen bij energieleningen (-6,2 miljoen euro). De ramingen inzake de toegewezen ontvangsten van het Energiefonds worden ten opzichte van BA 2022 enerzijds omhoog bijgesteld (+10 miljoen euro) door de indexatie van de energieheffing en anderzijds worden deze met 30 miljoen euro neerwaarts herzien onder meer door het schrappen van de Vlaamse energieheffing (gezinnen hoofdverblijfplaats) (Tabel Netto Beleidsruimte).

De voorziene toelagen uit het Vlaams Klimaatfonds nemen toe met 6,7 miljoen euro tot 15 miljoen euro ter financiering van de rentekosten en de werkingskosten van de energiehuizen in het kader van de energielening 2023. De volgende budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

1.3.3. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid (excl. DAB's)

➤ Ontvangstenartikelen

QE0-9QEEAKA-OW - UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIËNT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Algemene ontvangst van eventueel terug te vorderen subsidies die eerder toegekend zijn via de uitgaven onder dezelfde doelstelling KA.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

QE0-9QEEAKB-OW - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Algemene ontvangst van energiegerelateerde EU-cofinanciering alsook van eventueel terug te vorderen subsidies die eerder toegekend zijn via de uitgaven onder dezelfde doelstelling KB.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	1200		
Bijstelling BO 2023	-500		
BO 2023	700		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

ESR-neutrale aanrekening van 700 keuro Europese ontvangsten voor het BE-REEL!-project tegenover hun overeenkomstige uitgaven. Betreft 400 keuro lonen voor het Europees BE-REEL-project! (zie QE0-1QAE2ZZ-LO) en 300 keuro voor werking Europees BE-REEL-project! (zie QE0-1QEE2KB-WT).

QE0-9QEEAKB-OP - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

ESR-neutrale algemene ontvangst van terugbetaald kapitaal uit leningen die eerder zijn toegekend via QE0-1QEE2KB-PA van de uitgavenbegroting.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	18.984		
Bijstelling BO 2023	-6.215		
BO 2023	12.769		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Neerwaartse bijstelling doordat er in 2022 minder leningen aangevraagd en dus werden toegekend dan aanvankelijk geraamd. Energielening+ kon pas vanaf 2022 effectief worden verstrekt wegens uitblijven goedkeuring FOD Economie van het modelcontract. Raming werd aangeleverd door PMVZ (technisch beheerder energieleningen) en bestaat uit energieleningen (11.413 keuro), energieleningen+ (1.355 keuro) en, noodkoopleningen (0 keuro terugbetalingen uit noodkoopleningen Energiefonds komen op QE0-9QEETKK-OP).

QE0-9QEETKE-OW - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds die ESR-aanrekenbaar zijn. Het Energiefonds (Energiedecreet van 8 mei 2009) is een begrotingsfonds met eigen ontvangsten in de zin van artikel 15 van de VCO. Uitgaven op basis van een begrotingsfonds zijn mogelijk op basis van de ontvangsten die dergelijk fonds realiseert. Voor begrotingsfondsen worden in begrotingsdecreten enkel ramingen opgenomen voor zowel hun inkomsten als hun uitgaven. Het Energiefonds wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de energieheffing op elektriciteit die op dit artikel wordt ontvangen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022		145.225	
Bijstelling BO 2023		-20.011	
BO 2023		125.214	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Eenzijds verwachte toename van +9.989 keuro ontvangsten, vooral wegens de nog in december 2022 vast te leggen indexering van de energieheffing voor 2023.

Anderzijds wordt er 30 miljoen euro uit de Vlaamse energieheffing geschrapt als sociale energiemaatregel voor de gezinnen. Het tarief residentiële afnemer gaat structureel van 0,42 € naar 0 € vanaf 2023.

Voor 2023 worden de volgende ontvangsten geraamd:

	BA 2022	BO 2023
Energieheffing elektriciteit	139.000	118.035
Heffing directe lijnen	200	154

Supercapregeling ondernemingen	4.000	5.000
Handhaving gebouwen EPB/EPC	2.000	2.000
Handhaving energiefraude	25	25
TOTAAL	145.225	125.214

Deze ontvangstenpost spijzigt naar de volgende uitgavenposten van het Energiefonds:

- QE0-1QEE4KE-LO: lonen
- QE0-1QEE4KE-WT: impulsprojecten energiebeleid
- QE0-1QEE4KG-WT: betaalbaarheid energie
- QE0-1QEE4KE-IS: HFB interne facturering
- QE0-1QEE4KS-IS: dotatie VREG.

Ontvangsten uit het Vlaams Klimaatfonds worden als interne stroom ontvangen op het artikel QE0-9QEETKE-OI.

QE0-9QEETKE-OI - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Toegewezen ontvangsten van het Energiefonds die als interne stromen worden ontvangen. Deze zijn afkomstig van entiteiten binnen de consolidatiekring Vlaamse overheid, hier in het bijzonder deze uit het Vlaams Klimaatfonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022		8.323	
Bijstelling BO 2023		6.677	
BO 2023		15.000	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Deze ontvangstenpost spijzigt in 2023 naar de volgende uitgavenposten van het Energiefonds:

- QE0-1QEE4KE-LO: lonen
- QE0-1QEE4KE-WT: impulsprojecten energiebeleid

Terugdraai van 8.323 keuro klimaatmiddelen ingeschreven in de BA2022 voor het Energiefonds (terugdraai Energiefonds: impulsprojecten energiebeleid 2022 - Tabel Netto Beleidsruimte).

In het kader van de opmaak van het VEKP is voor de rentesubsidies van het renteloos renovatiekrediet voor 2023 een interne stroom naar het Energiefonds afgesproken van maximaal 15 miljoen euro, aangevuld door eveneens maximaal 15 miljoen euro uit het Energiefonds. Er wordt geraamd dat de interne stroom van het Vlaams Klimaatfonds naar het Energiefonds zal liggen tussen 11.725 keuro en maximaal 15.000 keuro. Er wordt voorlopig uitgegaan van een raming van 15.000 keuro wat aannemelijk is in een klimaat van stijgende rentes.

QE0-9QEETKK-OW - NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Eventuele toegewezen ontvangsten van het Energiefonds in het kader van noodkopeningen die eerder zijn toegekend geweest via QE0-1QEE4KK-PA (Energiefonds) vooraleer er ook financiering werd voorzien via QE0-1QEE2KB-PA (algemene middelen), om ESR-aanrekenbare ontvangsten correct te kunnen ontvangen. Staat los van de ESR-neutrale terugbetaling van kapitaal op QE0-9QEETKK-OP.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

QE0-9QEETKK-OP - NOODKOOPFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

ESR-neutrale toegewezen ontvangst van terugbetaald kapitaal uit noodkopeningen die eerder zijn toegekend geweest via QE0-1QEE4KK-PA (Energiefonds) vooraleer er ook financiering werd voorzien via QE0-1QEE2KB-PA (algemene middelen).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022		0	
Bijstelling BO 2023		232	
BO 2023		232	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In 2023 wordt er hoogstens een zeer beperkte terugbetaling verwacht.

- Uitgavenartikelen

QB0-1QEE2KA-WT – UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIËNT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Financiering van de Vlaamse bijdrage aan verdragen en samenwerkingsakkoorden in het kader van het energiebeleid. Betreft de opvolging van de Vlaamse bijdrage aan IRENA (International Renewable Energy Agency) en het IEA (International Energy Agency).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	207	207
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-126	-126
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2023	81	81
----------------	-----------	-----------

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
<i>Naar QE0-1QEE2KA-WT</i>	-126	-126	Compensatie vanuit het departement Omgeving naar QE0-1QEE2KA-WT voor de Nationale Klimaatcommissie (NKC) en ETS-bijdragen Eurocontrol, 2 dossiers die inhoudelijk al worden opgevolgd door het VEKA.
TOTAAL	-126	-126	

QE0-1QEE2KA-WT - UITBOUWEN VAN MILIEUVRIENDELIJKE ENERGIEPRODUCTIE, SLIMME NETWERKINFRASTRUCTUUR, EFFICIENT NETBEHEER EN FLEXIBEL GEBRUIK EN PRODUCTIE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden volgende uitgaven gebudgetteerd:

- Bijzondere maatregel in kader van de energiecrisis, verderzetting van de call groene warmte via o.a. algemene middelen.
- Retroactieve investeringspremies gefinancierd uit de algemene middelen.
- Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning over slimme netwerkinfrastructuur, efficiënt netbeheer en flexibel gebruik (ondersteuning omzetting elektriciteitsrichtlijn, uitrol thuisbatterijen en digitale meters, energiegemeenschappen ...).
- Nominatieve werkingssubsidies en bijdragen aan een aantal verdragen en samenwerkingsakkoorden.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	24.161	31.072
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-41	-41
<i>Andere bijstellingen</i>	3.370	3.370
BO 2023	27.490	34.401

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
<i>Van QB0-1QEE2KA-WT</i>	126	126	Opvolging Nationale Klimaatcommissie (NKC) en ETS-bijdragen Eurocontrol door VEKA.
<i>Naar QE0-1QAE2ZZ-LO</i>	-167	-167	Compensatie voor bijkomend personeel en rugzakjes VEKA in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807

			DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
TOTAAL	-41	-41	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Terugdraai retroactieve investeringspremie PV 2022 (Tabel Netto Beleidsruimte) - (deel algemene middelen)</i>	-22.563	-22.563	Terugdraai 2/3 RAI-PV-middelen (VR 2021 1202 DOC.0150/TER).
<i>Retroactieve investeringspremie PV 2023 (Tabel Netto Beleidsruimte) (deel algemene middelen)</i>	15.933	15.933	Nieuwe 2/3 RAI-PV-middelen (VR 2021 1202 DOC.0150/TER).
<i>Bijstelling call groene warmte, restwarmte</i>	10.000	10.000	Versterking call groene warmte, restwarmte en warmtenetten (Tabel Netto Beleidsruimte) als tijdelijke versterking in het kader van de energiecrisis
TOTAAL	3.370	3.370	

Budgettering BO 2023 is als volgt:

	VAK	VEK
Totaal	27.490	34.401
Retroactieve investeringspremies PV (deel algemene middelen)	15.933	15.933
Call groene warmte, restwarmte	10.000	10.000
Nominatieve werkingssubsidies van het energiebeleid aan de vzw's Cogen, ODE Vlaanderen, Biogas-E en REScoop	351	351
Specifieke informaticakosten van het energiebeleid rond duurzame energiesystemen	400	400
Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals andere werkingsuitgaven	806	806
Vereffening subsidies vorige legislatuur	0	6.911

QE0-1QEE2KB-WT - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse Regering heeft bijzondere maatregelen genomen, in het bijzonder:

- Bijkomende sociale energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis
- Tijdelijke versterking en/of verderzetting van energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis
- Verlaging van de energiefactuur

Op deze post zijn extra algemene middelen ingeschreven, in het bijzonder voor bijkomende sociale energiemaatregelen via de energiehuizen en OCMW's.

Op dit artikel zijn volgende uitgaven gebudgetteerd:

Ondersteuningsbudget ter operationalisering van de energieleningen (Mijn VerbouwLening, energielening+, noodkoopleningen).

Energiebeleidsvoorbereiding en -ondersteuning evenals een aantal andere werkingsuitgaven (zoals ICT voor EPB, EPC, Woningpas ...) van het energiebeleid. Werking Europees project BE-REEL!

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 202	9.312	9.569
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-1.722	-1.722
<i>Andere bijstellingen</i>	25.265	25.265
BO 2023	32.855	33.112

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)			
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
<i>Naar SC0-1SJA2NY-IS</i>	-137	-137	Terugdraai eenmalige compensatie 2022 in kader van Vlaanderen Radicaal Digitaal beheer en exploitatie.
<i>Naar QE0-1QAE2ZZ-LO</i>	-1.398	-1.398	Compensatie voor bijkomend personeel VEKA in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
<i>Naar QE0-1QAE2ZZ-WT</i>	-187	-187	Compensatie voor bijkomende rugzakjes VEKA in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS , VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
TOTAAL	-1.722	-1.722	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Versterking financiering OCMW's</i>	1.800	1.800	Renteloze leningen aan OCMW's in het kader van het Noodkoopfonds (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Versterking basisfinanciering energiehuizen (Tabel Netto Beleidsruimte)</i>	8.000	8.000	Voor versterking loketwerking en opdrijven capaciteit renovatiebegeleidingen
<i>Bijstelling vergoedingen energiehuizen voor extra opdracht</i>	10.400	10.400	Begeleiding gezinnen bij plaatsen van PV-installaties (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling vergoedingen energiehuizen voor extra opdracht</i>	5.000	5.000	Begeleiding gezinnen met betalingsproblemen bij onderhoud en verduurzaming verwarming (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling vergoedingen energiehuizen</i>	65	65	Vergoeding dalende renteontvangsten energiehuizen. Afspraak is dat het vergoedingsbudget incl. renteontvangsten elk jaar op het niveau blijft van 2018.

<i>Bijkomende informatiecampagne</i>	500	500	Informatiecampagne om moeilijk bereikbare doelgroepen te informeren (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling BE-REEL!</i>	-500	-500	Bijstelling werkingsuitgaven Europees project.
TOTAAL	25.265	25.265	

QE0-1QEE2KB-PA - TRANSITIE NAAR EEN ENERGIEZUINIG EN KLIMAATNEUTRAAL GEBOUWENPARK ONDERSTEUNEN EN EEN SOCIAAL RECHTVAARDIGE ENERGIETRANSITIE VORMGEVEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden Vlaamse energieleningen aangerekend op de algemene middelen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2022	104.000	104.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	98.000	98.000
BO 2023	202.000	202.000

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Bijstelling kapitaalsbehoefte MijnVerbouwLening</i>	68.000	68.000	Uitbreiding kapitaalsbehoefte door uitbreiding en start hervormde MVL
<i>Bijstelling kapitaalsbehoefte noodkopeningen BO 2023</i>	30.000	30.000	Verderzetting van energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis, hier specifiek voor de noodkopeningen
TOTAAL	98.000	98.000	

De Vlaamse 0%-energielening werd omgevormd tot de Mijn VerbouwLening. Via de Mijn VerbouwLening, die op 1 september 2022 werd gelanceerd, werd een breder en omvattender financieel instrument ontwikkeld voor een ruimere doelgroep van lagere en middeninkomens. De doelgroep en aard van investeringen is maximaal afgestemd op de Mijn VerbouwPremie (de eengemaakte woningrenovatiepremie - de Mijn Verbouwpremie - trad op 1 juli 2022 in werking).

Voor de doelgroep van noodkopers, werden ook de noodkopeningen in 2022 verder geoptimaliseerd, zodat tot maximaal 50.000 euro kan worden ontleend per noodkoopwoning. In het uitgavendecreet 2022 was er reeds een leningsmachtiging (ESR-neutraal) voorzien van 172 miljoen euro per jaar om via energiehuizen leningen te verstrekken (84 miljoen euro op basis van de vroegere 0%-energielening + 88 miljoen euro wegens uitbreiding en hervorming tot de MijnVerbouwLening) met een gezamenlijk maximum van 634.128.000 euro (incl. noodkopeningen) in de periode 2021 tot en met 2024. Deze machtiging wordt hernomen en opgetrokken met 30 miljoen euro in het

kader van de noodkoopleningen en ter verderzetting en versterking van een aantal energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis. Ook de daarmee overeenstemmende uitgavenkredieten (ESR8) worden opgetrokken.

Energiehuizen en OCMW's spelen een belangrijke rol bij de toekenning van de energieleningen. PMVZ zorgt voor ondersteuning bij het beheer van de toegekende energieleningen.

QE0-1QEE4KE-LO- IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

VEKA-lonen gefinancierd via het Energiefonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	515	515
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	102	102
BO 2023	617	617

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Lonen Energiefonds</i>	102	102	Bijstelling lonen in uitvoering van VR 2020 3010 DOC.1207/1BIS, VR 2021 1202 DOC.0150/1TER en VR 2021 0406 DOC.0628/1BIS en VR 2021 2105 VV DOC.0060/1BIS
TOTAAL	102	102	

De loonraming voor 2023 is als volgt: 190 keuro lonen mbt renovatiekrediet met rentesubsidie/Mijn VerbouwLening (VR 2020 3010 DOC.1207/1BIS), 393 keuro lonen mbt retroactieve investeringspremies (VR 2021 1202 DOC.0150/1TER en VR 2021 0406 DOC.0628/1BIS) en 34 keuro lonen voor de call groene warmte (VR 2021 2105 VV DOC.0060/1BIS).

QE0-1QEE4KE-WT - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Impulsprojecten met uitgaven inzake werking en toelagen via het Energiefonds ter ondersteuning van de doelstellingen van het energiebeleid. Spijziging gebeurt uit een deel van de verschillende ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds en via toelagen Vlaams Klimaatfonds op QE0-9QEETKE-OI van het Energiefonds.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK

BA 2022	59.070	59.188
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	44.150	23.852
BO 2023	103.220	83.040

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Terugdraai Energiefonds: impulsprojecten energiebeleid 2022 (Tabel Netto Beleidsruimte)</i>	-8.323	-8.323	Terugdraai budget projecten 2022
<i>Energiefonds: impulsprojecten energiebeleid 2023 (Tabel Netto Beleidsruimte)</i>	53.433	33.135	Impulsprojecten 2023.
<i>Compensatie voor financiering Energiehuizen via het Energiefonds</i>	-960	-960	Energiehuizen 2023
TOTAAL	44.150	23.852	

QE0-1QEE4KE-IS - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Financiering energiebeheer gebouwen VO (Agentschap Facilitair bedrijf). De Vlaamse Regering besliste om de kredieten van het agentschap Facilitair Bedrijf aan te passen voor investeringen in optimalisatie van gebouwen en vergaderinfrastructuur in het kader van hybride werken.

Gelet op de toegenomen financiële noden is toen tegelijkertijd beslist dat het Energiefonds hiervoor moet tegemoetkomen in het energiebeheer van de gebouwen van de Vlaamse overheid. Hiertoe mag het agentschap Facilitair Bedrijf een deel van deze uitgaven factureren (als interne stroom) aan het Energiefonds.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	3.923	3.923
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	3.913	3.913
BO 2023	7.836	7.836

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Bijstelling financiering energiebeheer gebouwen VO</i>	3.913	3.913	Beslissing VR 2021 2910 DOC.1236/1TER: 3.923 keuro in 2022, 7.836 keuro in 2023 en 2.176 keuro in 2024
TOTAAL	3.913	3.913	

QE0-1QEE4KG-WT - BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN (ENERGIEFONDS)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vergoedingen aan de netbeheerders voor het niet doorrekenen van gedane uitgaven in het nettarif.

Spijziging gebeurt uit een deel van de ontvangsten op artikel QE0-9QEETKE-OW van het Energiefonds. In 2022 wordt op deze post een grote inspanning gedaan met maximale inzet van beschikbare saldo's in het Energiefonds. Daarnaast wordt ook de energieheffing met 30 miljoen euro verminderd wat een minderontvangst inhoudt voor het Energiefonds. Ten einde de energiefactuur verder zoveel mogelijk onder controle te houden, worden er in 2023 extra algemene middelen ingezet, zie nieuwe spiegelpost QE0-1QEE2KG-WT - BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	178.500	178.500
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-137.823	-137.823
BO 2023	40.677	40.677

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling Energiefonds ingevolge schrapping Vlaamse energieheffing (Tabel Netto Beleidsruimte)	-30.000	-30.000	In 2023 is hier een uitgave voorzien van 40.677 keuro voor de opkoop van groenestroomcertificaten. Budget wordt voorzien op algemene uitgavenbegroting. Zie spiegelpost QE0-1QEE2KN-WT met daarop extra algemene middelen.

Terugdraai aankoop groenestroomcertificaten (Tabel Netto Beleidsruimte)	-107.016	-107.016	Terugdraai eenmalige maatregel 2022
TOTAAL	-137.016	-137.016	

QE0-1QEE4KJ-WT - IMPULSPROJECTEN ENERGIEBELEID TER ONDERSTEUNING VAN HET KLIMAATBELEID (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Uitgaven beleidsveld Energie die uitsluitend (=100%) gefinancierd zijn via enkele vroegere toelagen uit het Vlaams Klimaatfonds. Dit waren toelagen vooraleer het cofinancieringsprincipe voor het VKF werd ingevoerd vanaf 2020.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.000	10.150
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	3.600	515
BO 2023	4.600	10.665

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling netbeheerdervergoedingen Energiefonds	3.600	515	Uitgaven vinden hun oorsprong in VR 2019 2903 DOC.0429/1 waarvoor de toelagen toen geregeld geweest zijn in de loop van respectievelijk BO 2019 en BA 2019.
TOTAAL	3.600	515	

De bijstelling voor 2023 put enkel uit het eigen saldo op deze post. Indicatieve budgettering BO 2023 in VAK: 600 keuro voor netbeheerdervergoedingen warmtepompboilerpremies (VKF 100% BO 2019) en 4.000 keuro voor sloop- en heropbouwpremie buiten relance/energieheffing (VKF 100% BA 2019).

QE0-1QEE4KK-PA - NOODKOOFFONDS (ENERGIEFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Aanrekening noodkoopleningen op Energiefonds vooraleer er financiering werd voorzien via algemene middelen QE0-1QEE2KB-PA. In 2021 werden er voor 8.525 keuro VAK noodkoopleningen aangerekend op het Energiefonds. Vereffening volgt pas veel later. Niet aangewende kredieten worden overgedragen aangezien het hier een begrotingsfonds betreft. Er wordt van uitgegaan dat de impact op de aanrekeningen van het Energiefonds in 2022-2023 nog steeds nihil of zeer beperkt zullen blijven wat betreft de concrete aanrekeningen van de noodkoopleningen eerder toegekend via het Energiefonds.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QEE2KL-PR - OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN

Provisie ter invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energiestatistieken in het buitenland.

Voor de jaren na 2020 voorziet de Europese regelgeving dat het minimumaandeel energie uit hernieuwbare bronnen in het bruto eindverbruik, dat overeenstemt met het verplichte nationale streefcijfer voor 2020, in stand moet worden gehouden. België moet dus ook na 2020 blijven voldoen aan het minimumaandeel van 13%.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	24.637	27.742
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-5.358	-5.358
BO 2023	19.279	22.384
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling aan te kopen hoeveelheid hernieuwbare-energiestatistieken	-5.358	-5.358	De geraamde aan te kopen hoeveelheid ligt voor 2023 lager dan in 2022, ondermeer doordat de lokale productie jaarlijks toeneemt. In 2022 werd voor de aankoop van HE-statistieken ook geput uit provisie CB0-CBG2AG-PR. In 2023 zal enkel nog worden geput uit deze provisie (QE0-1QEE2KL-PR).
TOTAAL	-5.358	-5.358	

QE0-1QEE2KL-WT - OPTIMALE INVULLING EUROPESE HERNIEUWBARE ENERGIEDOELSTELLINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel wordt doorheen het begrotingsjaar gespijsd uit de VEKA-provisie QE0-1QEE2KL-PR ter optimale invulling van de Vlaamse verplichtingen inzake hernieuwbare energie via de aankoop van hernieuwbare energie in het buitenland. Zie hiervoor de verantwoording bij de VEKA-provisie QE0-1QEE2KL-PR.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QEE2KN-WT - BETAALBAARHEID VAN ENERGIE BEWAKEN VOOR ALLE DOELGROEPEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

De Vlaamse Regering heeft bijzondere maatregelen genomen, in het bijzonder:

- Bijkomende sociale energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis
- Tijdelijke versterking en/of verderzetting van energiemaatregelen naar aanleiding van de energiecrisis
- Verlaging van de energiefactuur

Via dit nieuw artikel worden nieuwe extra algemene middelen ingeschreven inzake vergoedingen aan de netbeheerders voor gedane uitgaven in kader van openbaredienstverplichtingen, waardoor deze uitgaven niet moeten worden doorgerekend in het nettatarief. Er wordt 30 miljoen euro extra voorzien aan beleidsruimte onder meer ten gevolge van het wegvallen van de inkomsten uit de Vlaamse energieheffing ten laste van residentiële afnemers (wat dus een minderontvangst inhoudt voor het Energiefonds).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	242.720	242.720
BO 2023	242.720	242.720

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Bijstelling netbeheerdersvergoedingen</i>	148.000	148.000	Gelijk houden van de vergoeding voor opkoop PV-groenestroomcertificaten (Vlaamse openbaredienstverplichtingen - Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdersvergoedingen</i>	43.300	43.300	Versterking van de minimale levering aardgas en uitbreiding naar klanten die elektrisch verwarmen (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdersvergoedingen</i>	2.520	2.520	Verruiming doelgroep die in aanmerking komt voor energiescan (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdersvergoedingen</i>	1.500	1.500	Uitbreiding inkomensgrens doelgroep 3 van MijnVerbouwPremie (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdersvergoedingen</i>	2.400	2.400	Premie voor dakisolatie door doe-het-zelvers. (Tabel Netto

			Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdervergoedingen</i>	15.000	15.000	Extra investeringen asbestverwijdering in combinatie met isolatie of PV voor investeringen met eindfacturen 2023 (Tabel Netto Beleidsruimte)
<i>Bijstelling netbeheerdervergoedingen</i>	30.000	30.000	Temperen van de energiefactuur door het schrappen van de Vlaamse Energieheffing (gezinnen hoofdverblijfplaats) (Tabel Netto-Beleidsruimte)
TOTAAL	242.720	242.720	

QE0-1QEE4KR-IS - VLAAMSE MAATSCHAPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Betreft interne stroom naar de VMSW in kader van het energiebeleid. In 2021 werd een eenmalige toelage toegekend aan VMSW van 455 keuro in het kader van de plaatsing en activering van energie-efficiënte en slimme zelflerende sturing in sociale huurwoningen met elektrische verwarming. Openstaand encours is voorzien vereffend te worden in 2022.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QEX2KM-PR – VERSNELLING WONINGRENOVATIE EN HERNIEUWBARE ENERGIE

Naar aanleiding van de inval van Rusland in Oekraïne en de grote onzekerheid op de energiemarkten besliste de Vlaamse Regering om bijkomende maatregelen te nemen m.b.t. woningrenovatie en hernieuwbare energie. Vanaf de BA 2022 werd hiervoor deze provisie 'Versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie' opgericht.

Op deze provisie wordt gezamenlijk voor 2022 en 2023 210.070 keuro voorzien. Met de BA 2022 werd op deze provisie een eerste deel van 93.700 keuro VAK en 59.190 keuro VEK voorzien.

Met de BO 2023 wordt nu het saldo van 116.370 keuro VAK ingeschreven. De vereffeningen hebben betrekking op premie-aanvragen/facturen 2022 en 2023 en zijn beperkt tot de effectief uitbetaalde premies in de afgelopen periode. Omwille van de ruwe ramingen is er potentieel veel afwijking mogelijk op zowel de hoogte als de verdeling van deze bedragen over 2022 en 2023. Bij overschrijding wordt het tekort tov het maximum bedrag van 210.070 keuro aangevuld vanuit de centrale VAK/VEK-buffer door de Vlaamse Regering.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	93.700	59.190
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	22.670	34.070
BO 2023	116.370	93.260
Aanwending VAK-ruiter	44.480	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling provisie energiecrisis	22.670	34.070	Versnelling woningrenovatie en hernieuwbare energie (Tabel Netto Beleidsruimte)
TOTAAL	22.670	34.070	

QB0-1QEE2KS-IS – VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel kan de VREG eventueel aanvullende middelen uit provisieverdelingen ontvangen. De VREG ontvangt zijn jaarlijkse werkingsdotatie via het Energiefonds vanuit artikel QE0-1QEE4KS-IS. Zie verder.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Pro memorie.

QE0-1QEE4KS-IS - VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel van het Energiefonds ontvangt de VREG zijn jaarlijkse werkingsdotatie.

Deze uitgavenkant van het Energiefonds wordt volledig gespijzigd door toegewezen ontvangsten afkomstig van de energieheffing (ontvangstenartikel QE0-9QEBTKE-OW).

Sinds februari 2017 is de VREG een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid, die onder toezicht staat van het Vlaams Parlement.

Artikel 3.1.13 § 5. van het Energiedecreet bepaalt dat een ontwerp van begroting met een voorstel van dotatie en een ontwerp van ondernemingsplan door de VREG wordt ingediend bij het Vlaams Parlement. Het Vlaams Parlement bepaalt vervolgens de dotatie van de VREG uit het Energiefonds en deelt dit ter uitvoering mee aan de Vlaamse Regering. Vervolgens stelt de VREG zijn definitieve begroting en ondernemingsplan vast.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	6.556	6.556
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	6.556	6.556

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Voor de bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de onderstaande bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QEE2KT-IS – VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel kan de VEB eventueel aanvullende middelen uit provisieverdelingen ontvangen.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	3.348	133
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-3.348	3.082
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	3.215

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

	(in duizend euro)	
Compensaties	VAK	VEK
Naar SC0-1SJA2NY-IS	-133	-133
Naar GB0-1GIF5SX-IS	-3.215	
Van GB0-1GIF5SX-IS		3.215
TOTAAL	-3.348	3.082

Er wordt 133 keuro VAK/VEK terug gecompenseerd naar SC0-1SJA2NY-IS in kader van terugdraai eenmalige verhoging voor Vlaanderen Radicaal Digitaal. Aanvullend wordt er -3.215 keuro VAK en +3.215 keuro VEK via GB0-1GIF5SX-IS gecompenseerd in het kader van het Actieplan VEB energie-efficiëntie Vlaamse overheid.

1.3.4. DAB's

Niet van toepassing.

1.3.5. Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.3.6. Overige entiteiten onder toezicht

1. VREG

De VREG werd opgericht in december 2001 in het kader van de vrijmaking van de Vlaamse elektriciteits- en gasmarkt. De VREG is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid, die onder toezicht staat van het Vlaams Parlement. Dit toezicht

van het Vlaams Parlement bestaat eruit dat het Vlaams Parlement de werking en organisatie van de VREG regelt in het Energiedecreet, de leden van de Raad van Bestuur aanstelt, er hoorzittingen en rapporteringen gehouden worden in het Vlaams Parlement over het ontwerp van ondernemingsplan en de begroting en dat het Vlaams Parlement de dotatie goedkeurt. Daarbij mag de VREG, noch zijn bestuurders, noch zijn personeelsleden, bij de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden als regulator, instructies van het Vlaams Parlement vragen of ontvangen, noch van iedere andere publieke of particuliere entiteit, en dit overeenkomstig artikel 3.1.1 van het Energiedecreet.

De taken, bevoegdheden, werking en bestuur zijn geregeld in hoofdstuk I van titel III van het Energiedecreet. Concreet gaat het in hoofdzaak over het reguleren van de elektriciteits- en gasmarkt in het Vlaams Gewest, het toezicht houden op en monitoren van deze markt, het adviseren van de beleidsmakers over aanpassingen van de regelgeving, het efficiënt informeren over de energiemarkt, het toekennen en beheren van groenestroom- en warmte-kranchcertificaten en het bemiddelen in en beslechten van geschillen van marktpartijen met de netbeheerder.

Artikel 3.1.13 § 5. van het Energiedecreet bepaalt dat het door de Raad van Bestuur goedgekeurde ontwerp van begroting en ontwerp van ondernemingsplan wordt gerapporteerd aan het Vlaams Parlement. Het Vlaams parlement bepaalt de dotatie die de VREG voor zijn werking tijdens het volgende begrotingsjaar uit het Energiefonds ontvangt en deelt dit ter uitvoering mee aan de Vlaamse Regering. Deze regeling heeft als gevolg dat het Vlaams Parlement heeft laten weten dat er geen cijfers uit de VREG-begroting worden toegelicht in deze BBT.

2. VEB

Het VEB ontzorgt de brede publieke sector op vlak van integraal duurzaam energiebeheer. Het VEB fungeert als aankoopcentrale voor de publieke sector voor energielevering, zo wordt geschat in 2023 2.4 TWh elektriciteit en 3.9 TWh aardgas te leveren aan circa 100.000 aansluitpunten, gebaseerd op gegevens die beschikbaar zijn medio 2022.

Naast energielevering faciliteert het VEB een reeks energiebesparende maatregelen. Zo heeft het VEB een uitgebreide waaier aan raamcontracten aan waarvan de publieke sector kan afnemen. Enkele voorbeelden van maatregelen zijn energiescans en -audits, zonnepanelen (via eigen financiering of via derdepartijfinanciering), relighting, renovatie, isolatie, energieprestatiecontracten...

Daarnaast beheert het VEB de energie- en patrimoniumdatabank 'TERRA'. Via TERRA combineert het VEB authentieke bronnen, waar we bestaande data hergebruiken. Momenteel wordt TERRA uitgerold naar de publieke sector, zodat zij analyses kunnen maken op hun data, wat voor nieuwe inzichten zorgt en nieuwe projectopportunities. Het effect van efficiëntiemaatregelen die een overheidsorganisatie uitvoert zal ze ook kunnen gaan opvolgen via TERRA.

Alle kredieten van de VEB-begroting worden ingezet onder de ISE K Energie.

➤ Ontvangsten

Het gedeelte van verkopen van niet-duurzame goederen en diensten binnen de sector overheid wordt begroot op 805 miljoen euro. Dit omvat grotendeels het verkopen van de aangekochte energie, distributie en transportkosten en taksen en bijdragen en omvat tevens de verkopen van niet-duurzame goederen en diensten binnen de sector overheid voor de energie-efficiëntie activiteit.

➤ Uitgaven

De algemene werkingskosten worden eveneens begroot op circa 803 miljoen euro. Deze omvatten enerzijds voor het overgrote deel de aankoop van energie, distributiekosten, taksen en heffingen die rechtstreeks worden doorgerekend aan de klanten. Daarnaast omvatten deze in mindere mate ook gefaciliteerde opdrachten voor de energie-efficiëntie activiteit.

Daarnaast bevatten de uitgaven ook investeringsbedragen aan privébedrijven voor een bedrag van 3 miljoen euro, en dit in het kader van de ESCO-call met VIPA.

VI. BELEIDSVELD KLIMAAT

1. ISE Klimaat

1.1. Strategische doelstellingen op het niveau van het inhoudelijk structurelement Klimaat

In de beleidsnota klimaat werden de volgende strategische doelstellingen opgenomen.

- SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit
- SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030
- SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid
- SD 4. Afstemming omgeving en klimaat

Cfr. de nota aan de Vlaamse Regering van 3 april 2020 wordt voor de beschrijving van sommige strategische en/of operationele doelstellingen verwezen naar andere BBT's. De geplande voortgang m.b.t. SD 4 wordt integraal besproken in de BBT Omgeving en Natuur. Ik hou echter de vinger aan de pols zodat ook deze maatregelen voldoende bijdragen tot de realisatie van de klimaatdoelstellingen.

1.2. Operationele doelstellingen

In wat volgt worden alle operationele doelstellingen besproken, gebundeld per strategische doelstelling.

SD 1. Vlaanderen op weg naar klimaatneutraliteit

OD 1.1 We werken constructief mee aan de verdere uitbouw van het Europese en internationale klimaatbeleid

Ik bepleit de Vlaamse standpunten bij de intra-Belgische besprekingen in de aanloop naar de Europese onderhandelingen over de energie- en klimaatdossiers. De Vlaamse standpunten worden vastgesteld in overleg met de betrokken beleidsdomeinen. Enkele dossiers gelinkt aan het wetgevende pakket Fit for 55 lopen zeker nog verder in 2023, zoals onder meer om de Verordening F-gassen, de Methaanverordening, CO₂-normen voor zware bedrijfsvoertuigen en de Richtlijn energieprestaties voor gebouwen.

Ik pleit hierbij voor een ambitieus kader van Europese normen en standaarden dat moet zorgen voor een gelijk speelveld tussen de lidstaten. Ik doe dit onder meer door succesvolle Vlaamse maatregelen te promoten op Europees niveau, zodat deze waar mogelijk worden opgenomen in het Europese beleidskader. Om dit te verwezenlijken, ga ik actief het gesprek aan met andere lidstaten en ga ik op zoek naar gelijkgezinde partners.

Net zoals ik deed in de tweede helft van 2022, vertegenwoordig ik ook in de eerste helft van 2023 volgens het beurtroolsysteem België op de Raden Leefmilieu. In 2023 werk ik eveneens mee aan de voorbereidingen van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in de 1ste helft van 2024. Hierbij wil ik enkele Vlaamse prioriteiten op Europees niveau onder de aandacht brengen, zoals o.a. de dringende nood tot het verhogen van de capaciteit in de bouwsector als voorwaarde voor een succesvolle renovatiegolf.

Ik volg in 2023 de besprekingen op in het kader van de internationale klimaatconferentie onder het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties.

OD 1.2 & 1.3 We werken een Vlaamse langetermijnstrategie 2050 uit en we stemmen ons beleid hier op af

De Vlaamse Klimaatstrategie 2050 die eind 2019 werd goedgekeurd, bevat de strategische krachtlijnen voor het energie- en klimaatbeleid in alle sectoren (elektriciteit, industrie, transport, gebouwen, landbouw en afval) op lange termijn. Ik zal alle vakministers en trekkende entiteiten blijven stimuleren om binnen hun beleidsdomein – naar het voorbeeld van de langetermijnrenovatiestrategie - samen met alle betrokkenen de verschillende bouwstenen en transitiepaden opgenomen in de strategie, uit te dragen, verder uit te werken, te concretiseren en te verfijnen.

In dit kader wordt in 2023 gewerkt aan de uitvoering van Energiestudie 2050+. Het project moet via een energiemodel inzicht geven in het toekomstige energiesysteem, via integratie van energievraag en energieaanbod voor verschillende scenario's. Het bestek werd in augustus 2022 gepubliceerd en zal naar verwachting tegen eind 2022 worden gegund.

OD 1.4 We nemen onmiddellijk maatregelen om ons aan te passen aan de klimaatverandering

Toelichting opgenomen in BBT Omgeving en Natuur.

SD 2. Een ambitieus en realistisch klimaatbeleid voor de periode 2021-2030

OD 2.1. We optimaliseren de werking van het Vlaams Klimaatfonds

Het Vlaams Klimaatfonds wordt voornamelijk ingezet voor de cofinanciering van intern Vlaams klimaatbeleid met het oog op het behalen van de Vlaamse niet-ETS-reductiedoelstelling en/of tot de Vlaamse LULUCF no-debetregel, voor de uitbetaling van compensaties voor indirecte emissiekosten, voor internationale klimaatfinanciering en voor de uitbetaling van planschade aan de lokale overheden via het Bouwshifffonds.

Volgens het in 2020 goedgekeurde en in 2021 bijgestuurde bestedingskader, worden de VKF-middelen ingezet daar waar ze de grootste impact hebben. Maatregelen met de hoogste overheidskostenefficiëntie (i.e. laagste investeringskost voor de Vlaamse of lokale overheid t.o.v. het geraamde BKG-reductiepotentieel) hebben recht op een hogere cofinanciering door het Klimaatfonds.

OD 2.2 We werken verder aan een shift naar duurzame gebouwenverwarming

Toelichting opgenomen onder OD 1.3 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).

OD 2.3 We verminderen de uitstoot van de transportsector

Wat de luchtvaartsector betreft, zorgen we in 2023 vanuit Vlaanderen voor de verderzetting van een correcte implementatie van het EU ETS en CORSIA; en worden de nodige aanpassingen aan de Vlaamse regelgeving voorbereid om deze in overeenstemming te brengen met nieuwe EU regelgeving (Fit for 55 pakket).

OD 2.4 We ondersteunen en begeleiden de transitie naar een CO2-arme industrie

• Faciliteren van de energie- en klimaattransitie in de industrie

De Vlaamse Regering wenst tevens de nadruk te leggen op technologische innovatie (CCU/CCS, waterstof,...), zonder onze economische groei, de concurrentiepositie van onze ondernemingen en onze maatschappelijke welvaart te fnuiken. Om dit mede te faciliteren, wordt o.m. in 2023 het decretaal kader m.b.t. de aanleg en het beheer van CO₂-vervoersnetwerken afgerond en ijver ik voor een maximale benutting van middelen uit het Europees Innovatiefonds. Daarbovenop ondersteun ik initiatieven die door de minister bevoegd voor Economie, Werk en Innovatie worden genomen t.b.v. de verdere vergroening van energiedragers in de industrie, m.b.t. het voorwaardelijk maken van steun toegekend aan ondernemingen ter compensatie van indirecte emissiekosten, en de initiatieven geïnitieerd en voorgesteld door het Permanent Overlegorgaan van "Klimaatsprong Industrie".

• Europese emissiehandel voor vaste installaties

In 2023 moeten de ETS-bedrijven rapporteren over hun emissies tijdens 2022, en op basis daarvan de nodige emissierechten inleveren. Daarnaast zal de jaarlijkse rapportering over de activiteitsniveaus plaatsvinden, op basis waarvan eventuele correcties aan de kosteloze toewijzing worden doorgevoerd volgens de dynamische toewijzingsregels die tijdens de vierde handelsperiode 2021-2030 gelden. In 2023 zal eveneens de verdere implementatie en verfijning van de nieuwe voorwaarden m.b.t. het gebruik van biomassa onder het ETS plaatsvinden. Via de vernieuwde website, de ETS-nieuwsbrieven en het doelgroepenoverleg Industrieel Energie- en Klimaatbeleid en in samenwerking met het Verificatiebureau Benchmarking Vlaanderen (VBBV), worden de bedrijven geïnformeerd over de rapporterings- en goedkeuringsprocessen, de praktische aspecten van de ETS-implementatie en eventuele nieuwe regels. Daarnaast wordt blijvend ingezet op het stroomlijnen en vereenvoudigen van de administratieve processen.

• Aanhouden versnelling reductie gefluoreerde broeikasgassen en N₂O-emissies in de industrie

In 2021 werd de Green Deal Klimaatvriendelijke Koeling opgestart om de inzet van gefluoreerde broeikasgassen als koelmiddel in de supermarkten tegen 2030 in deze sector tot een minimum te herleiden. In 2023 moet de uitvoering van deze Green Deal leiden tot een vermindering in gebruik van F-gassen binnen de deelnemende sector.

Daarnaast volg ik in 2023 de reductiemaatregelen van specifieke bedrijven met een belangrijke F-gas- en N₂O-uitstoot verder op (zoals dit ook voorzien is in de omgevingsvergunningen van de betrokken bedrijven). Om de uitstoot nog verder te doen dalen, worden in 2023 mogelijke bijkomende maatregelen geïdentificeerd en de effectiviteit van huidige maatregelen opgevolgd.

OD 2.5 We verlagen de klimaatimpact van de Vlaamse land- en tuinbouw

Toelichting wordt opgenomen in de BBT Omgeving en Natuur (ISE Water SD 7, ISE Lucht, SD 1, OD 7 en SD 2, OD 3) en de BBT Landbouw en Visserij.

OD 2.6 We verlagen de koolstofvoetafdruk van het Vlaamse consumptiepatroon

Toelichting wordt opgenomen in BBT Omgeving en Natuur, ISE Ruimte en Milieu, SD 7.

OD 2.7. We verliezen de komende 10 jaar geen netto koolstof uit Vlaamse bodems

Toelichting wordt opgenomen in BBT Omgeving en Natuur (ISE Bodem en Ondergrond, SD 1, OD 1 , ISE Natuur en Biodiversiteit SD 1, OD 1 & OD 2, ISE Ruimte en Milieu SD 4, OD 1) en de BBT Landbouw en Visserij.

OD 2.8. We vergroten het draagvlak voor een transitie naar een klimaatneutrale samenleving bij burgers

De betrokkenheid van Vlaamse burgers bij de klimaattransitie heeft een belangrijke invloed op de snelheid en de aard van dit transitieproces. Daarom ondersteun ik initiatieven om het draagvlak voor deze transitie bij de Vlaamse bevolking te verruimen.

OD 2.9. We stimuleren klimaatmaatregelen via ontzorgings- en financieringsinitiatieven

Het VEKA zal alle relevante EU-subsidie- en ondersteuningsprogramma's voor energie en klimaat op de voet opvolgen. In deze hoedanigheid fungeert het VEKA als centraal aanspreekpunt voor EU-financiering voor energie- en klimaatprojecten en informeert het VEKA proactief en doelgericht Vlaamse stakeholders met het oog op het realiseren van succesvolle projecten die bijdragen aan de Vlaamse energie- en klimaatdoelstellingen. Dit gebeurt o.a. via de website, nieuwsbrieven, infosessies en individuele ondersteuning.

Het VEKA neemt in het bijzonder de rol van regionaal contactpunt op voor het EU-innovatiefonds in afstemming met VLAIO, EWI en de speerpuntclusters en voor het subprogramma Schone Energietransitie van het Europese LIFE-fonds in afstemming met de andere entiteiten van het beleidsdomein.

OD 2.10. We verminderen de klimaatimpact van de Vlaamse overheid

Toelichting opgenomen onder OD 1.4 van Beleidsveld Energie – ISE Energie (zie supra).
Zie

SD 3. Een ambitieus en afgestemd energie- en klimaatbeleid

OD 3.1. We garanderen een goed gestroomlijnd en gecoördineerd Vlaams en Belgisch energie- en klimaatbeleid

Toelichting opgenomen onder ISE Energie, OD 6.3.

OD 3.2. We zorgen voor een onderbouwde planning en monitoring van het energie- en klimaatbeleid

Toelichting opgenomen onder ISE Energie, OD 6.2 en 6.3.

OD 3.3 We zetten verdere stappen richting een meer datagedreven energie- en klimaatbeleid

Toelichting opgenomen onder ISE Energie, OD 6.3.

OD 3.4. We zorgen voor een nauwe betrokkenheid van belanghebbenden

Toelichting opgenomen onder ISE Energie, OD 6.3.

OD 3.5. We versterken de ondersteuning van en de structurele samenwerking met lokale besturen

Toelichting opgenomen onder ISE Energie, OD 6.1.

1.3. Budgettair kader voor het begrotingsjaar

De beleidskredieten onder dit ISE hebben betrekking op de uitgaven voor het Vlaams klimaatbeleid gefinancierd vanuit de algemene middelen en het Vlaams Klimaatfonds (VKF). Vanaf 2021 valt het beheer van de middelen binnen de ISE Klimaat onder de bevoegdheid van het VEKA.

KLIMAAT, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	222.257	-128.014	94.243	96.474	29.552	126.026
Toelagen (interne stromen (IS))	151.189	-44.719	195.908	151.189	-55.281	95.908
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	373.446	-83.295	290.151	247.663	-25.729	221.934
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Wat betreft de berekening van de ontvangsten van het Klimaatfonds fungeert de federale overheid in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als beheerder van de Belgische emissierechten en als ontvanger van de Belgische veilinginkomsten. De ontvangsten van het Vlaamse Klimaatfonds zijn hierbij afhankelijk van 2 parameters: het totaal aantal geveilde emissierechten voor rekening van Vlaanderen en de marktprijs per emissierecht.

Voor beide parameters zijn er belangrijke onzekerheden in 2023. Zo zal het veilingvolume afhankelijk zijn van de exacte werking van de Europese Markt Stabiliteit Reserve (MSR) en van de hoeveelheid emissierechten die in 2023 kosteloos wordt verleend aan industriële installaties. Daarnaast kunnen ook andere beleidsevoluties (aanscherping van klimaatdoelstelling 2030, aanpassingen naar aanleiding van de brexit, mogelijke toewijzing van veilinginkomsten aan de EU-begroting) een negatieve impact hebben op het Vlaamse veilingvolume.

De CO₂-prijs is per definitie marktafhankelijk, waarbij de wet van vraag en aanbod speelt.

In deze raming voor 2023 wordt er ten voorlopige titel in afwachting van een nieuw te onderhandelen Samenwerkingsakkoord "Burden Sharing" een Vlaams aandeel van 52,76 % van de Belgische veilinginkomsten verondersteld (dit is het veilingaandeel voor Vlaanderen in de periode 2013-2020 en de periode 2021-2022) en is er rekening gehouden met een verminderd Vlaams Veilingvolume ten gevolge van de werking van

de Markt Stabiliteitsreserve (MSR) en de gebruikte ETS-flexibiliteit. Deze Vlaamse emissierechten onder het flexibiliteitsmechanisme worden niet geveild maar bijgehouden om desgevallend later in de non-ETS sector in te zetten. Dit leidt tot een daling van het veilingvolume ten opzichte van 2022 (inschatting van 4.601.457 bij BA2022 vs 3.739.798 bij BO2023).

Voor de CO₂-prijs wordt er rekening gehouden met de geraamde marktprijs voor de ESR-periode 2023 (gebaseerd op een gemiddelde prijs in 2022 (jan-sep) van 80 €/ton). De ingeschreven ontvangsten voor het Klimaatfonds in 2023 dalen hierdoor bij deze raming met 7,9 miljoen euro ten opzichte van de BA2022. Er wordt een ESR-ontvangst voor het Klimaatfonds ingeschreven van ongeveer 299 miljoen euro.

Alle uitgaven m.b.t. klimaat werden historisch gecentraliseerd via het Klimaatfonds (artikel QE0-1QHE4IB-WT en de "-IS"-toelagen vanuit het klimaatfonds). Wat betreft de beleidskredieten wordt het onderscheid gemaakt tussen enerzijds de toelagen toegekend vanuit het Klimaatfonds en de vrije beleidsruimte voorzien op artikel QE0-1QHE4IB-WT

Tot 2021 werd de vrije beleidsruimte voorzien op artikel QE0-1QHE4IB-WT omdat er voldoende kasmiddelen waren. Sinds 1 januari 2021 zijn er geen effectieve ontvangsten meer van de veilingopbrengsten emissierechten in het Vlaams Klimaatfonds. Deze worden vastgehouden op de rijksrekening tot er een samenwerkingsovereenkomst is tussen de regio's en er opnieuw ontvangsten zullen komen in het Vlaams Klimaatfonds. In september 2022 werd er een principeakkoord bereikt tussen de gewesten en de federale staat over de verdeling van de veilingopbrengsten voor de kalenderjaren 2021 en 2022. Aangezien dit akkoord nog moet worden omgezet in een samenwerkingsakkoord, worden deze middelen in afwachting hiervan niet doorgestort naar het Vlaams Klimaatfonds. Voor de periode vanaf 2023 moet eveneens nog een samenwerkingsakkoord worden onderhandeld, zodat de verwachte veilinginkomsten in de periode januari t.e.m. april 2023 voorlopig evenmin zullen worden doorgestort naar het Vlaams Klimaatfonds

Op basis van het principeakkoord voor de periode 2021-2022, en in afwachting van de vertaling van hiervan naar een goedgekeurd samenwerkingsakkoord, en in afwachting van een samenwerkingsakkoord voor de periode vanaf 2023, wordt de vrije beleidsruimte voor 2023 (ongeveer 77 miljoen euro) samen met het verhoogde budget voor internationale klimaatfinanciering (17,5 miljoen euro) voorzien op de klimaatprovisie QE0-1QHE2IB-PR dat wordt geprefinancierd met kasbudget van Financiën en Begroting. Dit budget zal in latere fase, wanneer er terug effectieve kasontvangsten in het Vlaams Klimaatfonds vloeien, via desaffectatie worden teruggestort aan Financiën en Begroting.

Aanvullend worden er in 2023 eenmalig 60 miljoen euro aan algemene ontvangsten ingeschreven binnen de klimaatbegroting. In het politieke akkoord van september 2022 werd overeenstemming bereikt over de ontbinding van het klimaatresponsabiliseringsmechanisme dat nooit uitvoering heeft gekend, waardoor 60 miljoen euro federale veilinginkomsten door de federale overheid naar Vlaanderen zullen worden verdeeld. In afwachting van de omzetting naar een samenwerkingsakkoord, worden deze middelen nog niet doorgestort naar Vlaanderen. De middelen uit het klimaatresponsabiliseringsmechanismen zijn geen Vlaamse veilinginkomsten en worden bijgevolg niet toegewezen aan het Vlaams Klimaatfonds.

Inzake toelagen worden in 2023 de eenmalige toelages uit BA2022 teruggedraaid (-13 miljoen euro). Er vertrekt vanuit het Klimaatfonds een interne stroom naar het Energiefonds van 15 miljoen euro, en dit ter financiering van het rentekrediet en de werkingskosten van de energiehuizen in het kader van de energielening 2023.

De terugbetaling van 81 miljoen euro aan het Fonds voor Ondernemen en Innoveren voor de prefinanciering van de carbon leakage kosten 2021 (uitbetaald aan de betrokken bedrijven door Fonds voor Ondernemen en Innoveren in 2022) wordt ingeschreven op QE0-1QHE2IY-IS en geprefinancierd via kasbudget van Financiën en Begroting (cfr. reden hierboven aangehaald).

In het kader van de gemaakte afspraken wordt er met het oog op de uitbetaling van planschade aan de lokale overheden via het Bouwshiftfonds binnen de klimaatbegroting een interne stroom van 100 miljoen euro VAK ingeschreven richting de DAB BRV-Fonds.

De volgende budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

1.3.1. Departement en IVA's zonder rechtspersoonlijkheid

- Ontvangstenartikelen

QE0-9QHEAIZ-OW – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel is nieuw en kan gebruikt worden voor het ontvangen van algemene (niet-toegewezen) inkomsten binnen de klimaatbegroting.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022			
Bijstelling BO 2023	60.000		
BO 2023	60.000		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie

Dit artikel wordt in 2023 gebruikt voor het ontvangen van een eenmalig algemene ontvangst van 60 miljoen euro binnen de klimaatbegroting. In het politieke akkoord van september 2022 werd overeenstemming bereikt over de ontbinding van het klimaatresponsabiliseringsmechanisme dat nooit uitvoering heeft gekend, waardoor 60 miljoen euro federale veilinginkomsten door de federale overheid naar Vlaanderen worden verdeeld. De middelen uit het klimaatresponsabiliseringsmechanismen zijn geen Vlaamse veilinginkomsten en worden bijgevolg niet toegewezen aan het Vlaams Klimaatfonds.

QE0-9QHETIB-OW – NAAR EEN KLIMAATVRIENDELIJKE SAMENLEVING: UITVOEREN EN VERSTERKEN KORTE TERMIJN KLIMAATBELEID (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Klimaatfonds is een klassiek begrotingsfonds, wat betekent dat alle ontvangsten binnen dit ontvangstenartikel van het Klimaatfonds aan uitgavenzijde zeer breed ingezet worden ter financiering van het Vlaamse klimaatbeleid.

De uitgavenartikels van het Klimaatfonds zijn artikel QE0-1QHE4IB-WT en alle -IS-dotatiestromen die vertrekken vanuit begrotingsprogramma QH Klimaat.

De federale overheid fungeert in het kader van het Europees systeem van emissierechten (EU ETS) als beheerder van de Belgische emissierechten en ontvangt de Belgische veilinginkomsten. Overeenkomstig het Samenwerkingsakkoord betreffende de verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2013-2020 wordt hiervan jaarlijks minstens 52,76% overgedragen aan Vlaanderen, waar ze in het Vlaams Klimaatfonds worden opgenomen. In het politieke akkoord dat in september 2022 werd bereikt over de verdeling van de veilinginkomsten over de periode 2021-2022 wordt dezelfde verdeelsleutel gehanteerd. Voor wat betreft 2023 is een verdeelsleutel nog in onderhandeling, en in afwachting gaan we uit van de oude verdeelsleutel. Via dit artikel wordt het Vlaams deel van de betrokken veilinginkomsten ontvangen.

Hiernaast worden via dit artikel op termijn ook de eventuele terugbetalingen ontvangen van de (onbenut gebleven) subsidies die uitgekeerd werden aan niet-geconsolideerde actoren in het kader van de uitvoering van goedgekeurde projecten binnen het Vlaams Klimaatfonds.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022		307.104	
Bijstelling BO 2023		-7.920	
BO 2023		299.184	

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De inkomsten BO 2023 (dit zijn de Vlaamse veilingopbrengsten ontvangen tussen 1/5/2022 en 30/4/2023) zijn rechtstreeks afhankelijk van het voor Vlaanderen geveilde volume en van de CO₂-prijs. Voor beide parameters zijn er belangrijke onzekerheden, onder meer ten gevolge van de hervorming van het ETS-systeem sinds 2021.

In deze raming wordt een Vlaams Veilingvolume van 3.739.798 emissierechten vooropgesteld in de ESR-periode 1 mei 2022-30 april 2023. In afwachting van een nieuw Samenwerkingsakkoord over de verdeling van de Belgische veilinginkomsten gaan we hier nog uit van de oude verdeelsleutel waarbij minstens 52,76% van de Belgische veilinginkomsten aan Vlaanderen wordt toegekend. De Vlaamse flexibiliteit wordt hiervan in mindering gebracht. Dit betekent een daling van het veilingvolume ten opzichte van BA2022 (4.601.457 vs 3.739.798).

Voor de gemiddelde CO₂-prijs wordt rekening gehouden met een prijs van 80 euro per ton CO₂, cf. de meerjarenraming van augustus 2022. De prijs is per definitie marktafhankelijk maar bedraagt in de periode tussen januari en september 2022 gemiddeld ongeveer 80 euro.

Er wordt in conclusie een ESR-ontvangst uit de veiling van emissierechten voor het Klimaatfonds ingeschreven van 299.184 keuro, een lichte daling ten opzichte van de gebudgetteerde inkomsten bij BA2022.

QE0-9QHETIB-OI – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel kan gebruikt worden voor de terugvordering van niet-integraal voor de vooropgestelde doelstellingen bestede VKF-toelagen (verplichting tot terugstorting ingeschreven bij toekenning dotatie).

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie

Pro Memorie.

- Uitgavenartikelen

QE0-1QHE2IB-PR – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het intra-Belgisch Samenwerkingsakkoord is momenteel in onderhandeling. Indien deze onderhandelingen niet tijdig zouden worden afgerond kan dit leiden tot een tekort aan kasmiddelen in het Vlaams Klimaatfonds voor het begrotingsjaar 2023.

Uit voorzorg en om een eventueel tekort aan kasmiddelen ontvangen tot en met 2020 op te vangen zal het Vlaams Klimaatfonds voor begrotingsjaar 2023 uitgaven uitvoeren via de middelen ingeschreven onder dit provisionele begrotingsartikel van de uitgavenbegroting met dekking vanuit het kasbudget van Financiën en Begroting.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	213.474	71.167
<i>Index (B1)</i>	0	0
<i>Compensaties (B2)</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	-119.231	46.739
BO 2023	94.243	117.906

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(in duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Terugdraai klimaatmiddelen 2022 (Tabel Netto Beleidsruimte)	-213.474	-71.167

Budget voor Internationale Klimaatfinanciering	17.500	5.833
Vrije beleidsruimte 2023 voor klimaatbeleid (Klimaatmiddelen 2023 - Tabel Netto Beleidsruimte)	76.743	40.915
Vereffeningen op klimaatmiddelen 2022	0	71.158
TOTAAL	-119.231	46.739

Vanuit dit artikel worden de uitgaven voor de vrije beleidsruimte van het VKF en internationale klimaatfinanciering gefinancierd. Het PAS-beleid (23.000 keuro) is onderdeel van de vrije beleidsruimte.

Bij de berekening van de vrije beleidsruimte van het Vlaams Klimaatfonds wordt rekening gehouden met:

- 1) Veilinginkomsten van 299.184 keuro;
- 2) Een positief saldo uit 2022 van 82.614 keuro;
- 3) ICL-uitgaven van 172.554 keuro;
- 4) Bijdrage aan het BRV-fonds van 100.000 keuro;
- 5) Bijdrage aan de energielening+ en het renteloze renovatiekrediet van 15.000 keuro;
- 6) Internationale klimaatfinanciering van 17.500 keuro;
- 7) Een blokkering van 30.000 keuro van de vrije beleidsruimte.

Dit geeft een vrije beleidsruimte van 76.743 keuro VAK. Dit bedrag wordt betaald vanuit de Klimaatprovisie QE0-1QHE2IB-PR.

Een budget van 30.000 keuro wordt gereserveerd en is pas beschikbaar voor besteding van zodra er een beslissing is genomen op Europees niveau over een eventuele vermindering met 25% van de veilinginkomsten vanaf kalenderjaar 2023 als bijdrage aan het MFF. De vrije beleidsruimte die in afwachting van de deblokkering vrij kan besteed worden is bijgevolg 46.743 keuro.

Het VEK van de klimaatprovisie wordt bepaald op 71.158 keuro (1/3^e van het VAK bij BA2022), 5.833 keuro van internationale klimaatfinanciering (1/3^e van 17.500 keuro), 23.000 keuro voor het PAS-beleid, 1/3^e van de resterende vrije beleidsruimte na aftrek PAS-beleid (1/3^e van 53.743 keuro of 17.915 keuro). Dit geeft een VEK totaal van 117.906 keuro.

QE0-1QHE4IB-WT – EEN AMBITIEUS EN REALISTISCH KLIMAATBELEID VOOR DE PERIODE 2021-2030 (KLIMAATFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel van het Vlaams Klimaatfonds draagt het VEKA bij aan de uitvoering van de strategische plannen gericht op het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid, om zo te komen tot een klimaatvriendelijke samenleving.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	8.783	25.307
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	-8.783	-17.826
BO 2023	0	7.481
Aanwending VAK-ruiter		

**Inhoudelijke
toelichting
kredietevoluties:**

(in duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Uitvoering bestedingskader 2021	-8.783	
Bijstelling VEK na analyse van de vereffeningskalender		- 17.826
TOTAAL	-8.783	- 17.826

De via BA 2022 beschikbaar gestelde middelen uit het Klimaatfonds waren eenmalige middelen in de uitvoering van de klimaatmaatregelpakketten beslist door de VR van 18 december 2020 en de voorziene 7 miljoen euro voor IKF-projecten bij DKBUZA. Deze middelen worden terug op nul gezet bij BO 2023. De VEK werd aangepast aan de behoefte.

QE0-1QHE4IA-IS – FONDS DEPARTEMENT LANDBOUW EN VISSERIJ

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen het departement landbouw en visserij ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.600	1.600
<i>Index (B1)</i>	0	0
<i>Compensaties (B2)</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	-1.600	- 1.600
BO 2023	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend

euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Terugdraai Klimaatpakket 2021	- 1.600	- 1.600

TOTAAL	- 1.600	- 1.600
---------------	----------------	----------------

De via BA 2021 beschikbaar gestelde middelen uit het Klimaatfonds waren eenmalige middelen in de uitvoering van de klimaatmaatregelpakketten beslist door de Vlaamse Regering van 18 december 2020. Deze middelen worden terug op nul gezet bij BO 2023.

QE0-1QHE4IC-IS – VLAAMS INSTITUUT VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen het Vlaams Instelling voor Technologisch Onderzoek ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4ID-IS – SPORT VLAANDEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de Sport Vlaanderen ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IE-IS – FONDS ONROEREND ERFGOED

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen Fonds Onroerend Erfgoed ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IF-IS – VLAAMSE DIENST VOOR ARBEIDSBEMIDDELING EN BEROEPSOPLEIDING (VDAB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IG-IS – DAB FONDS VOOR PREVENTIE EN SANERING INZAKE MILIEU EN NATUUR (DAB MINAFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de DAB MINAFonds ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE2IH-IS – INTERNE STROMEN – KLIMAAT – DAB BRV-FONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit nieuwe reguliere artikel maakt geen deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds. Via dit artikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel via het DAB BRV-fonds ingezet voor de uitbetaling van planschade aan de lokale overheden via het Bouwshifffonds

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index (B1)</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

<i>Compensaties (B2)</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	100.000	0
BO 2023	100.000	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(in duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Klimaatmiddelen Bouwshiftfonds (Tabel Netto Beleidsruimte)	100.000	
TOTAAL	100.000	

Om het tekort aan kasmiddelen ontvangen tot en met 2020 op te vangen zal de Vlaams Klimaatfonds-toelage aan het DAB BRV-Fonds voor begrotingsjaar 2023 ingeschreven worden onder dit regulier uitgavenartikel met dekking door kasbudget van Financiën en Begroting.

QE0-1QHE4IH-IS – INTERNE STROMEN – KLIMAAT – DAB BRV-FONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel binnen de DAB BRV-Fonds ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Pro memorie.

QE0-1QHE4II-IS – DAB DOCUMENTENBEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door DAB Documentenbeheer ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IJ-IS – DAB VLAAMS INFRASTRUCTUURFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VIF ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IK-IS – ENERGIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit toelageartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel op het Energiefonds ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	8.323	8.323
<i>Index (B1)</i>		
<i>Compensaties (B2)</i>		
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	6.677	6.677
BO 2023	15.000	15.000

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend

euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Bijstelling eenmalige basisfinanciering Energiehuizen	- 800	- 800
Budget rentesubsidie (via dotatie aan het Energiefonds) 2022	7.477	7.477
TOTAAL	6.677	6.677

- De via BA 2022 beschikbaar gestelde middelen uit het Klimaatfonds waren eenmalige middelen in de uitvoering van de klimaatmaatregelpakketten beslist door de Vlaamse Regering van 17 december 2021 en 25 februari 2022. Deze middelen worden terug op nul gezet bij BO 2023.
- Budget rentesubsidie in kader van renteloos renovatiekrediet 2023: er wordt veiligheidshalve uitgegaan van het maximale bedrag dat hiervoor werd voorzien. Er werd afgesproken om hiervoor vanaf 2021 de volgende middelen te voorzien

vanuit het Energiefonds, aangevuld met toelagen uit het Klimaatfonds (maximale bedragen):

- 2021: 5 miljoen Energiefonds + toelage van 5 miljoen uit Klimaatfonds
- 2022: 10 miljoen Energiefonds + toelage van 10 miljoen uit Klimaatfonds
- 2023: 15 miljoen Energiefonds + toelage van 15 miljoen uit Klimaatfonds
- 2024: 20 miljoen Energiefonds + toelage van 20 miljoen uit Klimaatfonds.

QE0-1QHE4IL-IS – VZW DE RAND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VZW De Rand ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake Intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IM-IS – EIGEN VERMOGEN INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJONDERZOEK (EV ILVO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel EV ILVO ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IN-IS – FONDS DEPARTEMENT ONDERWIJS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Departement Onderwijs ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IO-IS – FONDS HOGER ONDERWIJS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Hoger Onderwijs ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IP-IS – VLAAMS ENERGIEBEDRIJF (VEB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit nieuwe artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel via het VEB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Pro memorie

QE0-1QHE4IQ-IS – HET FACILITAIR BEDRIJF (HFB)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit dotatieartikel wordt invulling gegeven aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door HFB ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	3.300	3.300
<i>Index (B1)</i>		
<i>Compensaties (B2)</i>		
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	-3.300	-3.300
BO 2023	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend
euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Terugdraai Klimaatpakket 2021	- 3.300	- 3.300
TOTAAL	- 3.300	- 3.300

De via BA 2021 beschikbaar gestelde middelen uit het Klimaatfonds waren eenmalige middelen in de uitvoering van de klimaatmaatregelpakketten beslist door de Vlaamse Regering van 18 december 2020. Deze middelen worden terug op nul gezet bij BO 2023.

QE0-1QHE4IR-IS – VLAAMSE MAATSCHAPPIJ VOOR SOCIAAL WONEN (VMSW)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VMSW ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IS-IS – FONDS INFRASTRUCTUUR CULTUUR EN JEUGD (FOCI)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds Infrastructuur Cultuur en Jeugd ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IT-IS – VLAAMS LANDBOUWINVESTERINGSFONDS (VLIF)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen bij VLIF.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IU-IS – VLAAMS INFRASTRUCTUURFONDS VOOR PERSOONSGEBONDEN AANGELEGENHEDEN (VIPA)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door VIPA ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake intern klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IV-IS – VLAAMSE VERVOERMAATSCHAPPIJ DE LIJN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie.

QE0-1QHE4IW-IS – HET GEMEENSCHAPSONDERWIJS (GO!)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door GO! ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen binnen het Gemeenschap Onderwijs.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IX-IS – AGENTSCHAP VOOR INFRASTRUCTUUR IN HET ONDERWIJS (AGION)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door AGION ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake klimaatmaatregelen in het Onderwijs.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHE4IY-IS – FONDS VOOR ONDERNEMEN EN INNOVEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Vlaams Klimaatfonds en via dit artikel draagt het departement bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het uitvoeren en versterken van het korte termijn klimaatbeleid.

Concreet worden de middelen op dit artikel door Fonds voor Ondernemen en Innoveren ingezet ter uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake indirecte "carbon leakage" (ICL).

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Pro memorie

QE0-1QHEI2Y-IS – FONDS VOOR ONDERNEMEN EN INNOVEREN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Om het tekort aan kasmiddelen ontvangen tot en met 2020 op te vangen wordt de Vlaams Klimaatfonds-toelage aan het Fonds voor Ondernemen en Innoveren vanaf begrotingsjaar 2022 ingeschreven onder dit regulier uitgaven2artikel met dekking door het kasbudget van Financiën en Begroting.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	137.966	137.966
<i>Index (B1)</i>		
<i>Compensaties (B2)</i>		
<i>Andere bijstellingen (B3)</i>	-57.058	-57.058
BO 2023	80.908	80.908

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(in duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK
Actualisatie terugbetaling ICL aan het Hermesfonds	-57.058	-57.058
TOTAAL	-57.058	-57.058

VLAIO schat in dat er in 2022 via het FOI 80.908 keuro aan vergoedingen zal uitbetaald worden aan energie-intensieve bedrijven in het kader van de uitvoering van de beslissingen van de Vlaamse Regering inzake indirecte "carbon leakage" (ICL). Via deze weg worden deze middelen terugbetaald aan het FIO vanuit het Klimaatfonds.

Dit kasbudget zal in later fase wanneer er effectief veilingopbrengsten van de emissierechten van de rijksrekening doorvloeien naar de rekening van het Vlaams Klimaatfonds via desaffectatie teruggestort worden aan Financiën en Begroting.

Voor de vergoedingen die in 2022 vanuit het FIO worden uitbetaald aan energie-intensieve ondernemingen in het kader van ICL (en die dus in 2023 vanuit het VKF zullen worden gecompenseerd) wordt momenteel een bedrag van ongeveer 81 miljoen euro ingeschat. Deze daling ten opzichte van 2021 wordt onder meer verklaard door de aangescherpte richtsnoeren voor deze compensaties en een lagere emissiefactor voor de berekening van deze compensaties.

1.3.2. DAB's

Niet van toepassing.

1.3.3. Overige entiteiten onder gezag

Niet van toepassing.

1.3.4. Overige entiteiten onder toezicht

Niet van toepassing.

VII. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

De apparaatskredieten die onder programma QA ingezet worden voor de activiteiten binnen de beleidsvelden Energie en Klimaat worden hier besproken.

TOTAAL APPARAATSKREDIETEN BBT ENERGIE EN KLIMAAT

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	10.711	10.711
Bijstelling BO 2023	0	0	0	2.718	3.259
BO 2023	0	0	0	13.429	13.970

PROGRAMMA QA – QE0 – VLAAMS ENERGIE- EN KLIMAATAGENTSCHAP

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	10.711	10.711
Bijstelling BO 2023	0	0	0	2.718	3.259
BO 2023	0	0	0	13.429	13.970

Binnen de beleidsvelden Energie en Klimaat zijn er 2 entiteiten actief met apparaatskredieten: in hoofdzaak het VEKA en in veel mindere mate het departement Omgeving. Ingevolge de uitbreiding van VEA tot VEKA werden vanaf 1 januari 2021 immers alle taken en bevoegdheden van het departement inzake energie en klimaat overdragen naar het VEKA, behalve deze rond klimaatadaptatie, internationaal beleid, coördinatie van onderzoek en digitale ondersteuning.

Enkel de apparaatskredieten van VEKA worden zodoende beschreven in bovenstaande tabel. Aangezien het departement Omgeving dus hoofdzakelijk actief is binnen andere beleidsvelden (Omgeving & Natuur en Dierenwelzijn) wordt er voor de bespreking van de achterliggende departementale begrotingsartikels QB0-1QAX2ZZ-LO en QB0-1QAX2ZZ-WT verwezen naar de BBT voor het beleidsveld Omgeving en Natuur.

- Ontvangstenartikelen

Niet van toepassing.

- Uitgavenartikelen

QE0-1QAE2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel worden personeelsuitgaven van het VEKA (IVA zonder rechtspersoonlijkheid) gefinancierd.

Het VEKA werd opgericht vanaf 1 januari 2021. De missie van het VEKA is als volgt vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.2.):

"Het VEKA heeft als missie het voorbereiden, stimuleren, coördineren, uitvoeren, opvolgen en evalueren van beleidsinitiatieven op het vlak van energie en broeikasgasemissies die bijdragen aan de omslag naar een klimaatneutrale en duurzame samenleving in Vlaanderen, waarbij de beleidsinstrumenten op een kostenefficiënte en kwaliteitsvolle manier worden ingezet en rekening wordt gehouden met de sociale en economische impact."

De hiervoor aan het VEKA toegekende taken inzake energie en klimaat zijn eveneens:

- vastgelegd in het Energiebesluit (artikel 2.1.3);
- of zijn vastgelegd bij of krachtens decreet;
- of zijn door de Vlaamse Regering aan het agentschap toevertrouwd.

In het kader van de goedkeuring van verschillende nieuwe beleidsmaatregelen (versterken wetgevend kader voor energie-efficiëntie in bedrijven, renovatieverplichtingen, verhoogde doelstelling voor hernieuwbare energieproductie, uitbouw van warmtenetten, versterkte handhaving, ...), heeft de Vlaamse Regering ingestemd met de vaststelling dat het VEKA de extra opdrachten niet kan uitvoeren met het huidige personeelsbestand. Er werd in de loop van 2022 beslist een personeelsuitbreiding toe te staan met 24 VTE.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	10.157	10.157
<i>Index</i>	1.016	1.016
<i>Compensaties</i>	1.565	1.565
<i>Andere bijstellingen</i>	-52	-52
BO 2023	12.686	12.686

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
<i>Van QE0-1QEE2KA-WT</i>	167	167	Compensatie voor bijkomend personeel in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
<i>Van QE0-1QEE2KB-WT</i>	1.398	1.398	Compensatie voor bijkomend personeel in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
TOTAAL	.565	1.565	

	(duizend euro)		
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting

<i>Opstap 2023 besparing op personeelskredieten</i>	-52	-52	Het budget wordt verminderd met 52 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid
TOTAAL	-52	-52	

QE0-1QAE2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN

Vanuit dit artikel worden apparaatskredieten van het VEKA gefinancierd. Budget voor algemene werkingskosten, persoonsgebonden ICT-middelen en investeringen in het apparaat.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	554	554
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	192	192
<i>Andere bijstellingen</i>	-3	538
BO 2023	743	1.284

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
<i>Van QE0-1QEE2KB-WT</i>	187	187	Compensatie voor bijkomende rugzakjes VEKA in uitvoering van VR 2022 2502 DOC.0205/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0800/1BIS, VR 2022 0807 DOC. 0795/1BIS en VR 2022 1507 DOC. 0798/1TER.
<i>Van SG0-1SAC2ZZ-WT</i>	4	4	Compensatie vanuit Agentschap Overheidspersoneel voor de teruggave van de eenmalige werkingskosten (rugzakje) in 2022 voor de aansluiting van VEKA op het selectiecentrum AgO.
<i>Van SG0-1SKC2TA-WT</i>	1	1	Teruggave bijdrage Traject
TOTAAL	192	192	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
<i>Besparing 2023 op het werkingsapparaat</i>	-3	-3	Het budget wordt verminderd met 3 keuro ingevolge de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.
Bijstelling vereffeningskalender		541	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	-3	538	

VIII. LIJST MET AFKORTINGEN

AGION	Agentschap voor infrastructuur in het Onderwijs
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
AO	Algemene ontvangsten
BA	Begrotingsaanpassing
BBP	Bruto binnenlands product
BBT	Beleids- en begrotingstoelichting
BEN	Bijna-energieneutraal
BO	Begrotingsopmaak
CORSIA	Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation
DAB	Dienst met afzonderlijk beheer
EBO	Energiebeleidsovereenkomst
EMD	Electricity Market Design richtlijn (EU Richtlijn 2019/944 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit)
ENOVER	Energie-Overleg Staat-Gewesten
EPB	Energieprestatie en binnenklimaat
EPBD	Energy performance of buildings directive
EPC	Energieprestatiecertificaat
ESR	Europees stelsel van nationale en regionale rekeningen
ETS	Emissions Trading System
EU	Europese Unie
FOCI	Fonds Culturele Infrastructuur
GO!	Gemeenschapsonderwijs
GWh	Gigawattuur
GwH	Grondwettelijk Hof
HFB	Agentschap Facilitair Bedrijf
ICL	Indirect carbon leakage
ICT	Informatie- en communicatietechnologie

ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IRENA	International Renewable Energy Agency
ISE	Inhoudelijk structuurelement
IVA	Intern verzelfstandigd agentschap
kgoe	Kilogram olie-equivalent
kV	Kilovolt
kW	Kilowatt
kWe	Kilowatt elektrisch vermogen
kWh	Kilowattuur
LO	Leningsopbrengsten
LS	Laagspanning (≤ 1 kV)
LULUCF	Land Use, Land-Use Change and Forestry
MS	Middenspanning (> 1 kV en ≤ 26 kV)
MW	Megawatt
MWe	Megawatt elektrisch vermogen
NACE	Algemene Nomenclatuur van de Economische Activiteiten in de Europese Gemeenschap
NEKP	Nationaal Energie- en Klimaatplan
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
PJ	Petajoule
PMV	Participatiemaatschappij Vlaanderen
PV	Fotovoltaïsch (EN: photovoltaic)
RED(II)	Renewable Energy Directive
REG	Rationeel energiegebruik
SDG	Sustainable Development Goals
TO	Toegewezen ontvangsten
TWh	Terrawattuur
VAK	Vastleggingskrediet
VCB	Vlaamse Confederatie Bouw

VEB	Vlaams Energiebedrijf
VEK	Vereffeningkrediet
VEKA	Vlaams Energie- en Klimaatagentschap
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VIF	Vlaams Infrastructuurfonds
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VKF	Vlaams Klimaatfonds
VLIF	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds
VME	Vereniging van Mede-eigenaars
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt
WKK	Warmte-krachtkoppeling

IX.BIJLAGE I: 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Voor een overzicht van de beleidsinitiatieven voor begrotingsjaar 2023 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, wordt verwezen naar de toelichtingen bij de strategische en operationele doelstellingen (cfr. supra).

Een overzicht van de regelgevingsinitiatieven voor 2023 ter uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 of de Beleidsnota Energie 2019-2024 en de Beleidsnota Klimaat 2019-2024, is hieronder opgenomen.

ISE Energie

Omschrijving initiatief	In uitvoering van SD/OD	Indicatieve timing	Korte omschrijving
Decreet Vlaamse Nutsregulator	SD5	Voorjaar 2023	Oprichting Vlaamse Nutsregulator m.b.t. elektriciteit, aardgas, thermische energie en water + aanpassing regelgeving op decreetsniveau n.a.v. oprichting nutsregulator
BVR Vlaamse Nutsregulator	SD5	Najaar 2023	Aanpassing regelgeving op BVR-niveau n.a.v. oprichting nutsregulator
Verzameldecreet V	SD5, SD3	Voorjaar 2023	kerntakendebat Fluvius, handhavingkader PV-verplichting, ...
Verzamelbesluit IX	SD1	Voorjaar 2023	Invoeren minimale kwaliteitsnormen invoeren kleine NR, aanscherpingspad labelplicht kleine NR, aanpassing EPC-labelpremie bij zittende eigenaars, inkomensafhankelijke (doelgroep 4) bij MVP...
Decreet Eindigheid GSC	SD3	Voorjaar 2023	Aanpassing titel VII, hoofdstuk I Energiedecreet m.b.t. overcompensatie GSC

BVR Eindigheid GSC	SD3	Najaar 2023	Aanpassing titel VII, hoofdstuk I Energiedecreet m.b.t. overcompensatie GSC
--------------------	-----	-------------	---

ISE Klimaat

Omschrijving initiatief	In uitvoering van SD	Indicatieve timing	
Decreet transportnetwerken CO ₂	SD2	Voorjaar 2023	Verdere uitwerking van het regelgevende kader voor het transport van CO ₂ in Vlaanderen
Samenwerkingsakkoord betreffende de (verdere) verdeling van de Belgische klimaat- en energiedoelstellingen voor de periode 2021-2030	SD6	Eind 2023	Het samenwerkingsakkoord verankert juridisch de (verdere) afspraken tussen de drie gewesten en de federale overheid met het oog op de naleving van de klimaat- en energiedoelstellingen die België voor de periode 2021-2030 moet realiseren.

